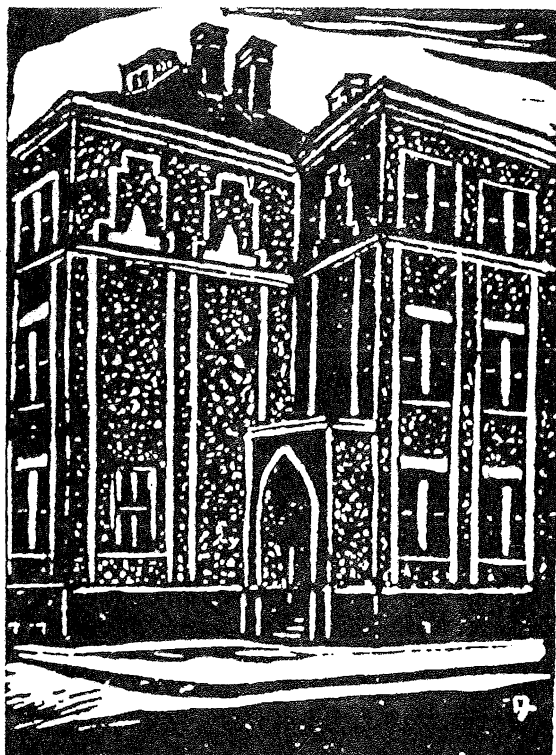

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizennegyedik évfolyam
2003. november

11

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. X. részlet. Az emberi élet védelme mint homiletikai probléma	535
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Bak Áron: Isten közelsége. Ézsaiás 57,15.....	541
Laseur, E. G. H: Még ha a halál árnyékának völgyében járnék is... Zsoltárok 23,4a.....	543
Pásztori Jenő: Szeretetet és nem áldozatot! Hóseás 6,6.....	544
Szépéné Magyari Ildikó: Látható hit. Márk 2,1–12	547

Advent első vasárnapjára

Székely Csilla Imola: Készítsétek az Úrnak útját! Ézsaiás 40,1–5.....	550
Sándor Endre: Én veled leszek. Bírák 6,13–16	554

A Genezáret partján

Joó Sándor életregénye. (Részletek)	556
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliáórára:

Móra László Tibor: Arcképek a Bibliából – Jakab és János – a nagyravágyó tanítványok. Márk 10,35–40	567
--	-----

Rádióprédikáció:

Adorjáni László: Szövegben Istennel. 2Mózes 19,5	569
--	-----

Keresztelési igehirdetés:

Márton Csaba István: Jövendőt keresők. Máté 28,18–20.....	571
---	-----

Esketési igehirdetés:

Dénes J. Katinka: Elveszíteni és megtalálni. Lukács 9,24.....	572
---	-----

Temetési igehirdetés:

Péntek Márton: Emlékezzél meg rólam! Zsoltárok 89,48–49	573
Hegedűs Loránt: Imádság dr. Antall József temetésén.....	574

A borítólapon a kolozsvári Református Leánygimnázium

Hátlapon

Scholz László: „Míg időnk van” c. verse

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Boross Géza

Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen *

(X. részlet)

6. Az emberi élet védelme mint homiletikai probléma

6.1. A homiletikai szituáció

6.1.1. Az emberi élet értéke hihetetlen devalválódásának vagyunk szem- és fültanúi immár hazánkban is. A média szüntelenül hozza az újabbnál újabb rémeseteket: taxisgyilkosságokról, rendőrgyilkosságokról, sorozatgyilkosságokról, magános öregek megöléséről, maffiák véres leszámolásáról és ezzel kapcsolatos ártatlan áldozatok szaporodásáról. A hivatásos bűnüldözés, az egyre aktuálisabb tudománnyá váló kriminálpszichológia egyre intenzívebben birkózik a problémával, hogyan lehetne viszszaeszközíteni a brutalitást, megszüntetni a hétköznapok életpusztítását, felszámolni a hulliganizmust, terrorizmust, az egyre gátlástalanabbá váló agresszivitást, az ösztönök támadását? Pozitíve, hogyan lehetne érvényesíteni azt a programot, amit Albert Schweitzer fogalmazott meg nemzedékünk számára, az élet tiszteletét? Avagy, hogyan lehetne rehabilitálni egyre szélesedő körben a hatodik parancsolat tekintélyét: Ne ölj! Ma Magyarországon ígét hirdetni ezek között a kérdések között kell, akkor is, ha az ígét hirdető nem hallja vagy nem akarja hallani ezeket a kérdéseket. Ezek a kérdések – mint köztudomású – nemcsak magyar problémák, hanem immár világproblémák is. Noha még messze vagyunk Amerikától, ahol a kimutatások szerint csak New Yorkban évente több mint 17 000 utcai támadásról tud a rendőrség. Évente átlag 100 000 szurkálásból és lövésből eredő sebesülést regisztrálnak. Ahol az embereket ugyanolyan hidegvérrel küldik másvilágra, mint ahogyan autókat lopnak. A magunk alig tízmillióos országában itt még nem tartunk. De ha ilyen ütemben „amerikanizálódunk”, a magunk létszámának arányában felzárkózhatunk mi is „Az erőszak hazájához.”

6.1.2. Az élet tiszteletéért folytatandó szószéki küzdelem másik erőteljes impulzusa ma nemcsak világviszonylatban, hanem hazánkban is, sőt hazánkban különösen is az *öngyilkosság (suicid) divatja*. A szakirodalom részletesen tárgyalja ezt a problémát. A kutatás eredményeit az egyik magyar szakértő így foglalja össze: „Az öngyilkosság hazai grafikonja az utóbbi évtizedekben szinte törés nélkül megy fölfelé... Tudomásul kell venni, hogy az öngyilkosság nem magánügy, nem csupán egyetlen emberre tartozó személyi tragédia, hanem évente ma már négy és félezer embert (egy egész kisvárosra való) elpusztító és húsz-velahány ezret testi-lelki rokkanttá nyomorító társadalmi jelenség...” Az az úton-útfélen hallott állítás, miszerint Magyarország ma első helyen vagy legalábbis a legelső között áll az öngyilkosok világranglistáján, megkérdőjelezendő. Vannak ugyanis országok, ahol szégyenkezésből eltűnik az öngyilkosok számát, ahol pl. az altatószerekkel végrehajtott öngyilkosságokat mérgezésnek tüntetik fel. Így egyáltalán nem biztos, hogy Magyarországé az elsőbbség az öngyilkosságok terén. Mindez azonban nem változtat a tényen: azon a döbbenetes helyzeten, hogy egyes vidékeken valóságos „divat” az öngyilkosság. Ugyancsak divat a fiatal generáció körei-

* Bp. 1999.

ben. A szakírók adatai szerint a legtöbb európai államban a 10–14 éves korban elkövetett öngyilkosságok száma 1 ezrelék, nálunk ennek kb. a háromszorosa. A 15–19 éves életkorú ifjak halál okainak statisztikájában pedig az első helyen szerepel az öngyilkosság. A kimutatások szerint azonban az öregek, időskorúak között is egyre gyakoribb az öngyilkosság. De az ún. középkorú rétegben is megdöbbentő az öngyilkosságok száma. Amíg pl. 1976-ban 430 ember halt meg üzemi baleset következtében, addig 1977-ben 1245 aktív fizikai dolgozó lett öngyilkos. Ilyen értelemben is öngyilkos civilizációban, öngyilkos társadalomban élünk. Ebben a helyzetben prédikáljuk az evangéliumot. Ezért kell szembenézni a kérdéssel, figyelemmel vagyunk-e szószékeinken az öngyilkosjelöltekre, vagy az öngyilkossági kísérletből megmentett atyánkfiaiira? Van-e egyáltalán pozitív mondanivalónk ebben a kérdésben? Olyan, amellyel ha indirekt módon, azaz a gyülekezeti közvélemény formálása által is, de befolyásolhatjuk a mai magyar társadalom gondolkodását az öngyilkosságról? Megszólal-e szószékeinken Pál apostol filippibeli üzenete: „Semmi kárt ne tégy magadban!” (ApCsel 16,28)

6.1.3. Az élet tiszteletéért folytatandó szószéki küzdelem egyik ugyancsak erőteljes impulzusa a terhesség-megszakítás, a művi vetélés, az abortusz terjedése immár nemcsak Baranyában, hanem az ország minden területén. Mivel a kérdéssel előzőleg már részletesen foglalkoztunk, itt csak utalunk a hivatalos felmérések döbbenetes felfedezésére. Egy emberöltő alatt mintegy ötmillióra tehető a művi vetélések száma Magyarországon. Ennek a szomorú jelenségnek nyilvánvalóak a társadalmi, gazdasági okai. Nem nyilvánvaló azonban a jelenség teológiai magyarázata. Az a tény, hogy népünk köztudatából eltűnt az élet szentségének, Istennel való kapcsolatának a tudata. Az abortusz biológiai, orvosi, jogi, szociálpolitikai és pszichológiai, helyesebben pszichoterápiai problémává lett csak. Ezért olyan sürgelős megszólaltatni a Biblia üzenetét az élet kérdésében, s megpróbálni újra átítatni a közgondolkozást a Biblia életértelmezésével, élet-szemléletével.

6.1.4. Ez a homiletikai feladat annál is inkább sürgelős, mert posztmodern társadalomunk egyik újra meg újra felbukkanó kényes kérdése az euthanázia, illetve az élet művi úton való megrövidítésének a problémája. Szabad-e a gyógyíthatatlan beteg elviselhetetlen szenvedéseit – szeretetből, kíméletből – injekcióval megrövidíteni? Avagy az ápolószemélyzet kényelmét előmozdítandó a haldokló szenvedéseit szuverén módon megkurtítani? Van-e joga bárkinek is a másik ember élete felett dönteni, ha nem közveszélyes agresszív, brutális terrorista az illető, hanem magával tehetetlen, a többiek irgalmára szoruló áldozata valamilyen gyógyíthatatlan betegségnek? Nem kell-e megtennünk mindent, amit csak lehet a szenvedés enyhítésére addig, amíg természetes úton el nem érkezik a halál pillanata? Ez ma az egyik legnehezebb közösségi kérdés. Érvényes-e ilyen esetben is a hatodik parancsolat? Meddig terjed az élet védelmet, tiszteletet? Egyáltalán, miért kell ebből nagy ügyet csinálni? Ilyen kérdéssel vívódní? Mi itt a Biblia üzenete?

6.2. A kerygma

A Biblia az élet védelmének könyve is. Ide vonatkozó tanítását a legrövidebben így foglalhatjuk össze: Isten azt kívánja az embertől, hogy mindenki a maga őrhelyén legyen az élet öntudatos, felelős szolgája, védelmezője.

Szedjük ujjhegyre Isten indokait!

6.2.1. Isten azt kívánja, legyünk az élet védelmezői, ahol és ahogyan csak lehet, mert *az élet forrása Isten maga*. Aki az élet ellen támad, Isten ellen támad. Ma már minden komoly biológus tudja, hogy az élet mennyivel több, mint bizonyos biológiai,

kémiai és fizikai folyamatok összessége. Az élet csoda. Racionálisan megmagyarázhatatlan jelenség, tünemény a nagy hideg kozmoszban. Az élet titkát igazán csak teológiailag, hit által lehet „megérteni”. Ezt a megértést fejezi ki a zsolotáríró felismerése: „Életem idejé kezében van.” (31,16) Az életerőt, azt a különös energját, ami az egész biológiai, kémiai háztartást mozgatja, Isten vonhatja vissza egyedül. Ő adta, Ő veszi el. Az élet Isten teremtő csodája. Meghalni annyi, mint lélekben elszakadni Istentől. Minden ember aki elidegenedett az isteni lélettől (Ef 4,18), előbb-utóbb lassú haldoklásnak érzi a legegészségesebb testi életet. Mivelhogy az élet több mint az eledel (Mt 6,25). Ezért kell az életet védeni, tisztelni, károsítás helyett segíteni.

6.2.2. Még inkább azonban azért, mert az emberi élet nem öncél, hanem *konkrét célja van – Isten dicsérete*. A Biblia Istene az életet azért teremtette, hogy dicsőségét ne csak csillag, növény- és állatvilág sugározza, hanem az értelmes ember, szellemi életének kincseivel. Mennyire eltűnt az életnek ez a teológiai teleológiája. Egyáltalán nem kell csodálkozzunk azon, hogy ma népbetegség lett világszerte „az üresség érzete”, s hogy egyre több embert foglalkoztat, sőt gyötör a kérdés, posztmodern filozófiáinknak is egyik alapkérdése lett, tulajdonképpen mi az élet értelme? Van-e egyáltalán? A munka? A szex? A pénz? Az evés és ivás? A hatalom? A művészeti alkotás? Mi az élet értelme? A Biblia felelete – az élet értelme Isten dicsérete: „Akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére műveljete!” (1Kor 10,31)

6.2.3. A harmadik indok amiért Isten akarja az emberi élet tiszteletét, védelmét – *Jézus Krisztus áldozata*. Jézus Krisztus a mi életünkért halt meg a kereszten. Jézus Krisztusban Isten kibeszélhetetlen áldozatot hozott a mi életünkért. Ezért nincs joga senkinek sem a maga, sem a másik ember életét félvállról kezelni, megkárosítani, avagy – *horribile dictu* – kioltani.

6.2.4. De hát hogyan lehet, mit jelent engedelmeskedni Isten akaratának az élet tiszteletét illetően? Mivel, hogyan tud példát mutatni, modellt állítani, s így indirekt inspirációt gyakorolni a társadalomra a keresztyén gyülekezet és a profán környezetben élő hívő ember?

6.2.4.1. *Az emberi élet vállalásával*. Ez ma Magyarországon minimum három gyermek vállalását jelenti. Abból a bibliai tanításból eredően, hogy az anyaméh gyümölcse jutalom. Hogy a gyermek Isten megbízatása a család számára. Hogy a család, tehát nemcsak a szülők, hanem a nagyszülők is, a testvérek is, amikor új gyermeket vállal, azt nemcsak népességszaporítás céljából teszi, hanem Isten iránti engedelmességből. A család, benne elsősorban a szülők – Isten munkatársai, eszközei, sáfárai. Biológiai, pszichológiai és pneumatológiai aktivitásuk és jelentőségük bele van kalkulálva Isten életadó, életfenntartó terveibe. Röviden: szülőnek lenni, gyermeket vállalni ma nemcsak kötelesség, hanem küldetés! A felelős „családtervezés” alapvető gondja nem a fogamzásgátlás, hanem annak a kérdésnek Isten előtti eldöntése, hány gyermeket tudunk hitből, örömmel, felelősen vállalni? Az élet tisztelete tehát ma először ezt jelenti: vállalni, elfogadni az új életet!

6.2.4.2. *Az élet tisztelete annyit is jelent, mint igent mondani az életre, az öngyilkosság, a halálba menekülés motívumaival szemben*. Az élet tisztelete – az életakaratnak való engedelmisség a halálöszton készítetéseivel szemben. Az élni akarás csodákra képes. Elég itt hivatkoznunk a ma már világhírű amerikai evangélistanő, Joni Eareckson Tada ismert történetére. Az élet tisztelete azt jelenti, hogy a mínuszok, veszteségek, kudarcok és vereségek ellenére is vállalni az életet. Igent kell mondani az életre, nemcsak a testi fogyatkozás, sérülés esetén, hanem igent kell mondani a lelki sebesülés, érzelmi fájdalom, a kibíratatlannak érzett csalódás, veszteség, kijózanodás esetén is. Igent mondani – a depresszió démonaival szemben. „Nem tudok tovább élni, mert elha-

gyott a fiúm” írta búcsúlevelében egy tizenhat éves leány. Nos, az élet tisztelete a „non posse” elutasítása.

6.2.4.3. Az élet tisztelete harmadszor annyit jelent, mint a segítségre szoruló élet segítése, támogatása. Azt jelenti az élet tisztelete, amit az irgalmas szamaritanus csinált a jerikói országúton a félholtra vert, rablók által kifosztott, vérbefagyott áldozattal. Az élet tisztelete, ismét csak bibliai képekkel szólva, a megrepedt nád el nem törését, a pislogó gyertyabél el nem oltását (Ézs 42,3) jelenti. Mindazt a munkát, törődést, fáradozást jelenti, ami a kórházakban, öregotthonokban, egyházi szeretetintézményekben, avagy az immár világhírű Pethő-klinikán folyik, gyermekekért, öregekért, gondozásra, ápolásra szoruló embertársainkért. Az élet tiszteletét jelenti a gyülekezeti diakópia megszervezése, működtetése, állandó inspirálása, a diakópaii lelkiület ébresztése. A diakópia úttörői, Kiss Ferenc, Juhász Zsófia örökségének, munkásságának folytatása egyéni, gyülekezeti és országos egyházi (intézményes) szinten. Ez a hatodik parancsolat pozitív betöltése ma.

6.2.4.4. Az élet tiszteletének negyedik jele ma az *atomháború* és minden rablőháború leghatározottabb elutasítása. Számíthat itt a legkisebb pozitív hatásra is a szószék? Hiszen a háborúk kirobbantói, a politikusok, gazdasági szakemberek, a nyereszkeskedés és hatalom megszállottjai nem a keresztyén-keresztyén szószék tanítását követik. Van-e értelme egyáltalán előhozakodni a templomi szószéken az atomháború kérdésével? Feleletünk világos: van, mert végső elemzésben annak a nyugtalanságnak, feszültségnek, agresszivitásnak, melynek szenvedő alanyai vagyunk a mindennapokban, a végső oka, a pszichológiai oka ama bizonyos „felhő”, melynek árnyékában él a mi generációnk.

6.3. Paradigmák

Mint minden eddigi fejezetünkben, itt is megérkeztünk a kérdéshez, az emberi élet ilyen sokféle, veszedelmes fenyegetettsége között, ebben az életveszélyes szituációban, melyben élünk, hogyan szólaltassuk meg szószékeinken a hatodik parancsolatot? Hogyan szólaltassuk meg úgy, hogy a mai embert megszólító, elgondolkoztató, sőt közvéleményformáló mondanivaló legyen? Nos, erre felelünk néhány mai paradigma-szerű igehirdetés bemutatásával.

6.3.1. Első paradigmánk legyen a Mt 5,20–22 alapján *Hol kezdődik az emberölés?* c. igehirdetés. Igehirdetők a bevezetésben elmondja, hogy Jézus igehirdetése az isteni törvény „restaurálása” annak érdekében, hogy ne úgy értsük azt, ahogyan nekünk tetszik, hanem ahogyan Isten eredetileg elgondolta. Majd így folytatja: „Jézus restaurátori munkájának egyik példája a hatodik parancsolat magyarázata. Ölni akkor sem volt szabad a törvény szerint, amint ma sem szabad. De ki számít valójában gyilkosnak? ... A választ egyszerűen megadták: gyilkos csak az, aki... halálosan bántalmazza embertársát... Jézus leleplezi az embert és könyörtelenül a gyökerére mutat az emberölés kérdésének. Átteszi súlypontját a cselekedetektől a szív belső indulatára... Hol kezdődik az emberölés? ... Jézus messze, visszavezet. Az emberölés gyökerei oda nyúlnak vissza, onnan erednek, ahol kezdjük kicsinek, szűknek érezni ezt a világot. Vágyaink, céljaink, erőfeszítéseink útjában ott áll a másik ember a maga életével, létezésével... Ez a kritikus pont, ahol vagy megoldódik, vagy robban az élet. Vállalom-e úgy az életemet, hogy a másikat is »belekalkulálom«, elismerem a másik jogait, életerét, kenyerét, egyéniségét a magamé mellett? Csak kétféleképpen lehet megoldani ezt a helyzetet. Vagy Jézus »módszerével« a tőle nyerhető szeretet segítségével, vagy úgy, hogy önmagamra támaszkodom és a tőlem telhetővel, az én eszközeimmel próbálok utat törni magamnak, nem nézve, hogy hová és kire sújtok... A divatos »fúrás«, a rágalmazás, a pletyka, a

másik befekettítése, mely a baráti beszélgetések kedvelt témája, a könyöklés a villamoson és a ranglétrán, az élet egyszerűbb, primitívebb, de durvább megoldási kísérletét rejt magában: a gyilkos indulatot és szándékot... Vér nélkül is lehet ölni... aki féltve őrzött éntünket megközelíti, megzavarja, vagy merészen le akarja dönteni, azzal szemben megindul belőlünk a harag és a gyűlölet ént védő harca. Jézus éntünk szeretetére mutat, amikor a gyilkosság gyökerét tárja fel... Az emberi együttélés problémáit, legyen az egy családon belül vagy két világrész közötti feszültség, gyökerében és véglegesen a tőlünk telhető indulattal megoldani nem lehet... Ölünk, ölünk és ölünk, legtöbbször anélkül, hogy tudnánk. Aztán csodálkozunk, el is szomorodunk, hogy emberek mennek tönkre mellettünk, törnek össze, rokkannak meg testileg-lelkileg, idő előtt... Hát nincs megállás ezen a véres és végzetes úton, mely áldozatokat követel és minket is halálosan fenyeget? Nincs segítség, nincs menhely? Lehet egyáltalán nem véteni a „ne ölj” parancsa ellen? Lehet! De nem egyedül, nem a magunk erejéből, hanem Jézussal együtt... Jézussal együtt, az ő Lelkének segítségével mienk lesz a győzelem nagy élménye: lehet úgy is élni, hogy nem a másikat ölöm meg, hanem magamat áldozom fel mások életéért.”

6.3.2. A másik paradigmánk a Fil 1,21–26 alapján *Halálvágy – életvágy* c. elhangzott prédikáció. Igehirdetők szembeállítja a prédikáció bevezetésében a hívő ember „halálvágyát” és élni akarását. Bemutatja, hogyan dönti el a kérdést Pál számára a gyülekezet hitben való gyarapodásának, örömének a kívánsága. Majd így folytatja: „Ha ilyen szemmel nézed az életet, már van értelme a maradásnak. Fel tud használni téged Isten abban, hogy hitetlen emberek hitre jussanak? Hogy megfáradt emberek felfrissüljenek? Hogy szomorú emberek megvigasztalódjanak? Azaz, van-e lelki haszna az életednek mások számára? Egy ember összeroncsolódott, nyomorékká lett. Ágyban feküdt. Kár volt megmaradnia – mondták. De hívő ember volt, leveleket írt, szomorú, csüggedt lelkeknek, beszélt ilyenekkel. Imádkozott értük. Lassanként egy gyülekezet támadt szolgálata nyomán, akik rajta keresztül kapták az igét...”

6.3.3. A harmadik paradigmánk dr. Joó Sándor 1959. augusztus 9-én a Lk 9,51–56 alapján mondott Hirosima-napi pasaréti igehirdetése. Íme néhány igen tanulságos részlet a prédikációból. A prédikáció bevezetése: ... a mai napon sok ország sok ezernyi templomában tartanak bünbánati és könyörgő istentiszteleteket abból az alkalomból, hogy 1945. augusztus 6-án Hirosima városára leest az atombomba. Tudom, hogy ha ma valaki erről beszél, sokan előítéllettel hallgatják és azzal a lelki csömörrel, hogy már a templomban is politikáról van szó. Nos, szeretném rögtön az elején nagyon komolyan hangsúlyozni, hogy az egyház szava ebben a kérdésben nem lehet a propaganda vagy a hatalmasok előtti félnék meghunyászkodás szava... Az egyház nem az egyik vagy másik oldal politikáját erősíti vagy gyengíti, az egyház a saját egyéni hitvallását mondja el az emberiség legégetőbb mai kérdéseiben. Annyival is inkább tartozik ezzel az egyház, mivel az egyház már egyszer, sőt kétszer a közelmúltban a háború kérdésében csődöt mondott. Talán emlékeztek még rá néhányan, pár évvel ezelőtt említést tettem arról a buddhista kongresszusról, ahol többek között arról beszéltek, hogy a ma élő generáció idején a keresztyén nemzetek már két világháborúban vívtak véres csatákat egymással, és íme máris előkészülőben van a harmadik. Ezért mielőtt a keresztyének újra lángra tudnák lobbantani a világot, a buddhistáknak közbe kell avatkozni az élet megmentésére. Íme, a pogány világ nagy része így látja a keresztyénséget. Hogy mennyiben van igaza, az más kérdés, de éppen ezért kell az egyháznak minél határozottabban választ adni erre a kérdésre, Krisztus hívei miként viszonyulnak ehhez a kérdéshez?”

E bevezetés után igehirdetők leírja a felolvasott bibliai történetet. Megmagyarázza a tanítványok viselkedését, feltárva annak lélektani mozgatórugóit. Érzékelteti Jézus

válaszának megdöbbenő, leleplező hatását. Élesen konfrontálja a tanítványok indulatát Jézus elutasításával és igehirdetésével. A tanítványokban működő sátáni lelkületet a jézusi lelkülettel. Majd következik az alkalmazás ekképpen:

„Hát ha eddig nem is vettük nagyon komolyan, most azután igazán aktuálissá vált Jézusnak ez a kérdése, milyen lélek van bennünk, milyen lélek van az emberiségben? Ma nemcsak egy ismeretlen falucskának az élete, hanem egy világrésznek, sőt talán az egész emberiségnek a sorsa dől el azon, hogy minemű lélek van a vezetőkben, a tudósokban, a politikusokban, a hadvezérekben, de bennünk mindnyájunkban is... Atyámfi-ai, akár tetszik valakinek, akár nem, az emberiség belépett az atomkorszakba... az atomenergia feltalálásával az emberiség olyan erők birtokába jutott, amelyek az öngyilkosságot leszik lehetővé... Az emberiség egyetlen generációjára sem nehezedett még a saját jövő sorsát illetően akkora felelősség, mint a miénkre, a maira... az a legégetőbb kérdése a világnak, hogy »minemű lélek van bennetek...« Mi lenne, ha az a lélek uralkodnék el az egész emberiségen, amelyiket Jézus itt a tanítványaiban megfeddett? Pedig sajnos, igen gyakran találkozunk kint a világban, meg itt bent az egyházban, sőt a magunk szívében is ezzel a lélekkel. Ezzel a gyilkos, gonosz, sátáni, alvilági, pusztulást lihegő lélekkel. Nem hiszitek? Tegnap hallottam egy házaspárról itt a szomszédban, ahol az asszony elég gyakran valami komizságért pofon üti a férjét, a férj pedig addig veri miatta a feleségét, amíg a szomszédok segítségére nem szaladnak... figyeljétek csak minemű lélek tombol sokszor a társbérőkben a közös konyha miatt, vagy két magyar emberben a villamosra való felszállás miatt... Minemű lélek az, amelyik ilyet tud mondani: inkább az atomhalál, mint... Minemű lélek az, amelyik így gondolkodik: pusztuljon el az egész világ, mert nekem rosszul megy a dolgom, mert engem megsértettek, mert velem igazságtalanság történt. Igen, vannak szituációk, vannak problémák, kérdések, amelyekben vizsgálják a lelkület. Ilyenkor derül ki, hogy kinek a lelki gyermekei vagyunk...”

Az igehirdetés e reális leleplezés után határozott pozitív Jézusra mutatóssal és imádságra buzdítással zárul: „... Jézusnak adatott minden hatalom mennyen és földön, a szellemi és anyagi világban, a lelkek és az atomok felett, az embervilág és a démonok világa fölött. Ezért nem reménytelen a világ sorsa. A jövő!... Az a döntő a világ sorsát illetően, hogy milyen hittel tudunk könyörögni... a mennyi tűzért, Istennek a kiengesztelődést munkáló, újjáteremtő, megbocsátó és a szeretetet árasztó, élethozó Szentlelkéért... Hiszük-e, hogy Jézus, aki azért jött, hogy megtartsa az emberek lelkét, segíthet az egész emberiségen, benne a mi hazánkon is, hogy az Ő vére igazán engesztelő áldozat az egész világért, hogy Ő megmentheti ezen a földön az életet? ...”

Textuárium: Ex 20,13; Zsolt 31,16; Péld 16,4; Ézs 42,3; Mt 5,20–22; 6,25; Lk 9, 51–56; 1Kor 10,31; Fil 1,21–26.

Vasárnapi prédikációk

Bak Áron
Kecsetkisfalud

Isten közelsége

Alapige: Ézsaiás 57,15
Bibliolvasás: Efézus 2,13–22

Kedves Testvéreim, azzal kezdődik az alapige, hogy Isten szól. Az Ótestamentum sokszor hivatkozik így Istenre. Sőt, szemléletesen igyekszik leírni, bemutatni, hogy Isten miképpen, milyen körülmények között szól. Szólt a csipkebokorból, mennydörgésben, villámlásban, sűrű felhőben vagy tűzben a Sínai-hegyről, de szólt szelíden hangzó szózat által is. Minden esetben Isten Igéjét jelentette ez. Azt az Igét, amely nemcsak hangzik, hanem mond is, tudtul is ad valamit: Isten akaratát. A bibliolvasásban hangzó Ige így mondja, így adja tudtul, hogy Isten közelségében egyenlők vagyunk a többi keresztyén emberrel. A textus pedig ezt összefoglalja: Isten magasságban és szentségben lakozik, de a megrontottal és alázatos szívűvel is, hogy megelevenítse az alázatosok lelkét és a megtörték szívét.

Az Ige először magáról Istenről beszél, nem pedig másvalakiről. A Szentírás, de a Káténk, a hitvallások nem határozzák meg, hogy kicsoda Isten. Nem adnak Istenről definíciót. Ha megpróbálnák ezt tenni, akkor nem Istent, hanem csak egy képzeletszülte bálványt állítanának elének. Istent nem lehet definiálni, hanem az Ige alapján megvallani lehet, ahogy a Káténk megfogalmazza: „Hiszem, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak örökkévaló Atyja, aki a mennyet és a földet minden benne lévővel együtt semmiből teremtette, és azokat örökkévaló tanácsával és gondviselésével fenntartja és igazgatja: énnekem az ő Fiáért, a Krisztusért, Istenem és Atyám.” Ennek az Ige szerinti hitnek a megvallása azt jelenti, hogy elég nekünk az Ő kegyelme. Isten örökkévaló, nem rabja az időnek, nincs kiszolgáltatva az évek múlásának, mint mi. Róla szól a mai Ige, nem másvalakiről. Arról az Istenről, aki a mi Gondviselőnk és Atyánk, akinek mindig a közelséget szeretőnk éreznünk. Idős asszonyok ezt úgy fogalmazták meg egyszerű szavakkal, hogy „odafent már jobb lesz.” Az egyik régóta beteg volt, de soha nem panaszkodott. A másik hozzá ment látogatóba egyik barátnőjével, aki még nem járt ott s a lépcsőházban megütközve látta az elhagyatottságot és rendetlenséget. Mikor szóvá tette, azt a választ kapta, hogy odafent már jobb lesz. És valóban, felfelé haladva egyre tisztább és rendezettebb lett a lépcsőház. Végül fent egy tiszta, napfényes szobába jutottak. Mikor a barátnő megkérdezte a beteget, hogy nem nehéz tűrni ezt az egyedüllétet, akkor a beteg től is az volt a válasz, hogy „odafent már jobb lesz.” Ez a válasz félreérthetetlenül Isten közelségére utalt.

Az az Isten, akinek a közelségére várunk, szól hozzánk. Ha pedig szól, akkor tudunkra is ad, közöl is velünk valamit. A Zsidókhoz írt levél szerint Isten sok rendben és sokféleképpen szólt hajdan. A teremtésben szavával a mindenséget hozta létre, a bűnbe eső embert számon kérve büntetett a szava, ugyanakkor ígéretet is adott a bűnből való megszabadításra. Szavával ezért hívta el Ábrahámot, és választott ki benne egy népet. Szavával hívta el a prófétákat akaratának a hirdetésére, és gyűjtött egybe egyházat a maga igaz szolgálatára. De Isten most is szól változatlanul az ő Igéjén keresztül azért, hogy építsen. Az Ótestamentum ugyan figyelmeztet, hogy lehet olyan időszak, amikor ritka az Úrnak kijelentése (1Sám 3,1). Ez azonban nem jelenti azt, hogy Isten nem szólna többet, hiszen az ő Igéjének a hirdetése teszi félreérthetlenné, hogy Isten

maga a szeretet. Egy neves angol igehirdető látta egyszer vidéken, hogy egy új épület tetejére felszerelt szélkakasra fel van írva: „Az Isten szeretet.” (1Jn 4,16) Csodálkozva kérdezte, tán csak nem azt akarják ezzel példázni, hogy Isten szeretete olyan változó, mint a szél iránya. Mire azt válaszolták, hogy ellenkezőleg, éppen azt akarják így tudtul adni, hogy Isten szeretete mindig ugyanaz marad, bárhonnan is fúj a szél. Az, hogy Isten szól, hirdetteti nekünk az ő Igéjét, Isten azonosnak maradó szeretetét igazolja.

A mai Ige azt adja tudtunkra, hogy Isten közel van hozzánk. Ha valami a közelünkben van, akkor azt könnyen elérjük. Közel van, kézügyben lehet a bot, egy mankó, hogy rátámaszkodhassunk. Belekapaszkodhatunk a mellettünk, a közelünkben levő korlátba, hogy biztosan haladhassunk felfelé, vagy éppen tudjunk szerencsésen leereszkedni. Így van közel hozzánk Isten, hogy rábízhatunk magunkat! Egy háborús özvegy, akinek az erejét s az életét csaknem a magára maradottság, a gyermekei eltartásának és nevelésének a gondja, hanem még a férje rokonainak irigységével és kapzsiságával folytatott közdelem is emésztette, úrasztali terítőt hímeztetett a leányával s azt az Igét választotta rá, hogy „közel van az Úr a megtört szívekhez.” (Zsolt 34,19) Tapasztalatból tudta, hogy Istenre biztosan lehet támaszkodni, mert közel van. Tennessee Williams drámájában a főszereplő boldog lelkesedéssel kiált fel: „Néha milyen közel van az Isten!” Végül mégis teljesen összeomlik lelkileg, mert mégsem mert a kéznél levő, a közel a levő Istenre támaszkodni, hanem csak az emberekre. Isten közel van, és elérhetjük, rátámaszkodhatunk. De akkor valóban Istenre kell támaszkodni.

Az Ige azt is tudtul adja, hogy a közel levő Isten felséges és szent. Nekünk nem partnerünk, nem vagyunk Vele egyenlő felek, amiért közel van. Isten szentségét úgy fejezi ki az Ige, hogy magasságban és szentségben lakozik. Mi nem juthatunk el Őhöz a magunk erejéből, csak Ő jöhet hozzánk közel. De közelségével nem változik meg a szentsége. A legközérhetőbben Jézus Krisztusban mutatta ezt meg Isten. Jézus a gazdag ifjúnak azt mondta, hogy miért mondja őt jónak, amikor senki sem jó, csak egy, az Isten (Mt 19,17). A kananeus asszonynak viszont azt válaszolta, hogy „Ő, asszony, nagy a te hited!” (Mt 15,28) Isten ugyanis nem azt nézi, ami a szeme előtt van, hanem azt, ami a szívben van. Szentségének a közelségével eleveníti meg a megrontottat és a megtört szívű embert. Jézus Krisztusban így lakott és lakik együtt a valóban alázatos szívűvel. Azzal, aki teljesen Istenre bizza magát és semmilyen fenntartása nincs Vele szemben. Ezt az alázatosságot és feltétlen bizalmat látja meg Isten a mi szívünkben és van közel hozzánk Jézus Krisztusban. Közelsége megeleveníti, új életet ajándékoz nekünk, hogy képesek legyünk neki szolgálni. Megelevenítő közelségével nem élhetünk vissza úgy, hogy méltó ellenfelévé akarunk válni annak, aki minket megalázott vagy megtört szívűvé tett. Nekünk az Isten közelségétől megelevenedve csak egyet lehet tenni: Jézus Krisztus élő közösségében maradva szüntelenül az Ige szerint szolgálni, hogy áldassék érettünk Istennek a neve. Ámen.

Még ha a halál árnyékának völgyében járnék is...

Alapige: Zsoltárok 23,4a
Bibliailvasás: Zsoltárok 23

Kedves gyülekezet az Úr Jézus Krisztusban! Hollandiában az az általános szokás, hogy temetések alkalmával a 23-dik zsoltárból szól az Ige. Ez eléggé sajnálatos, mivel Dávidnak ez a zsoltára az életre szól. Témája a pásztori életből való. Megpróbálok három dolgot kiemelni ebből az igéből.

El szeretnék vinni benneteket a hit völgyébe, a reménység hegyére és a szeretet oázisába. Tehát erről a háromról lesz szó: hit, remény, szeretet.

Először is a hit völgye. Itt a zsoltárban a „halál árnyékának” nevezetik. De hát mi hasznod ebben a földi életben, ha a pásztor a mennyben van? A hegyekben a sziklák közti hasadékok, a völgyek elbűvölő látványt nyújtanak. Egy ilyen hasadék véd és a melegben hűsítő menedéket nyújt. De ugyanakkor veszélyes is lehet. Néha a hit is ilyen völgy, hasadék. Egyrészt védő. Másrészt fojtogató. A hit a jó Istenben sokszor átsegít minket az élet sivatagán, de nem egyszer ugyanez a hit ezeregy kérdés szakadékába vezet. Kérdések, amelyek úgy hullanak ránk, mint a sziklatömbök a völgyre. Szeretnék, hogy a hit lángja tovább égjen akkor is, ha a hited mély völgybe jut el? De a tűz kialudt...Vissza kellett gondolnom egy zsidó férfúra, aki mindenáron kovács szeretett volna lenni. Évekig spórolt, míg végül megvásárolhatott egy kovácsműhelyt. Minden volt benne ami szükséges, és mégis akármit tett, a vas nem izzott benne. Kétségbeesetten ment el a rabbihoz, aki hamar rájött a hiányzó dologra: a tűz! Kedves gyülekezet, ezt Isten is észreveszi rajtunk. Addig, amíg a mennyben levő Pásztort nem kérjük, hogy nekünk ajándékozza életünk kincsét, az Ő Szentlelkét, addig a mi lelkünk is kialudt parázs benyomását kelti. Egyedül a Szentlélek az, aki a mi hitünk lángját égve tartja. A halál völgyének az árnyékában is!

Másodszor a reménység hegyére szeretnék elvinni, mert Dávid is így mondja: „nem félek a gonosztól.” De azért mi is, mint a nyáj juhait félünk. Féltünk a betegségtől, a szegénységtől, a munkanélküliségtől és így sorolhatnám. Vannak pillanatok, amikor az ember felteszi a kérdést: Mi az értelme mindennek? Mi a te vigasztalásod, vigaszod? Életkortól függően a válasz különböző lehet: vakáció, televízió, munka, szórakozás. De mi vigasztalhat mindannyiunkat halálunk órájában? Kellemes emlékek a múltból, az esküvő napjáról elkészített fotóalbum, manapság mindenki készít videó felvételt is. Van-e többre szüksége az embernek? Nagyobb, mint akármilyen csúcspont az életünkben a reménység hegye! Hogy az hol található? Az élet sivatagának a közepén áll a mi megtartásunk hegyén a kereszt.

Gondolnom kell egy kislányra a Szabadtéri Bibliai Múzeumban Neymégenben. Itt ebben a kelet-hollandiai egyetemi városban, egy óriási parkban elkészítették, lemásolták Izrael szent hegyeit. Egy dombon, ami a Golgotát jelképezte állt a három kereszt, közte pedig egy kislány integetett le a völgybe, ahol mi álltunk. Onnan kiáltotta le az édesanyjának: „anya, milyen nagyon szép a kilátás innen!” Mi mindnyájan elcsendesedtünk. Hiszen a gyerekek olyan találóan tudnak szólni, egy mondatban olyasmit mondani, ami nekünk, lelkésznek egy egész prédikáció szükséges. Vagy amint a mi úrvacsoraiturgiánk fogalmazza: „A jó Pásztor azért csüngött a reménység hegyén egyedül, hogy mi sohase legyünk magunkra hagyatva.”

Innen szeretnék elvinni benneteket utazásunk harmadik pontjára: a szeretet oázisába. Vagy ahogy Dávid fogalmazza: „Mert te velem vagy.” Ahhoz, hogy szeretetet tapasztaljon az ember, oda két személy szükséges. Különbön igazán egyedül állunk. De mi az, amiben reménykedünk, hogy a szeretet oázisában fogjuk megtalálni? Egy vállunkhoz tett kéz, hogyha bajban vagyunk? Mindannyian szeretetre vágunk. Nemcsak embernél, hanem Istennél is. Ahogy János mondja 1. levelének 4-dik részében: „Az Isten szeretet.” De hát mit mondhatunk 2001. szeptember 11-re? Ez a kérdés már többször is felvetődött. Arra a válaszra kell gondolnom, amit Billy Graham leánya adott a kérdésre: „Mi felkértük Istent, hagyja el az iskoláinkat és Ő elhagyta azokat, mi arra kértük Istent, hogy ne avatkozzon bele a gazdasági dolgainkba. És a kereskedelem egyre inkább becstelenné válik. Azt akartuk, hogy ne Isten határozza meg a mi családi életünket. Manapság már nagyon sok embernek van saját Bibliája, de a hétköznapi életünkben inkább csukva marad. És akkor csodálkozunk, hogy ilyen dolgok történnek, mint 2001. szept. 11-én.”

Kedves gyülekezet, Isten szeretet. És a szeretet nem illeti gonosszal a felebarátot (Róm 13,10). Az egyedüli, amivel Istennek és egymásnak is tartozunk: hogy egymást szeressük (Róm 13,8). Ez a szeretet csakis Krisztusra vezethető vissza, aki úgy szerette az övéit mindvégig, hogy életét adta értük, ott a reménység hegyén, a Golgotán.

Végezetül így marad ez a három: hit, remény, szeretet. Ezek között pedig legnagyobb a szeretet (1Kor 13,13). A jó pásztor szeretete pedig bennünket az igazság ösvényén vezérel.

A bennünk lévő szeretet a jó pásztor iránt nem más, mint az Ő lelkének gyümölcse bennünk (Gal. 5,22). Mert te is testvérem, és én is az ő egész világra kiterjedő nyájának megkeresztelt juhaim vagyunk. Azért a fekete bárányért, gondolj a kereszten Krisztusra, aki adta az ő életét értünk. És senki sem rabolhat el minket ennek a pásztornak a kezéből (Jn 10,28). Ez az Úr a mi Pásztorunk. Egész életünkben. Sőt tovább, mint ez a földi élet! Ámen.

Pásztori Jenő
ny. lelkipásztor
Sepsiszentgyörgy

Szeretetet és nem áldozatot!

Alapige: Hóseás 6,6
Bibliavetítés: Ézsaiás 1,10–17

Valahányszor fellapozzuk az Ótestamentum lapjait, úgy érezzük, hogy abban nemcsak a mi arcunkat és emberi idétlenségünket látjuk meg, hanem a mentségünkre siető mennyei édes Atyánkat is. Ha az Ő arcát nem látjuk, és az Úristen minket kereső hangját nem halljuk, akkor az egész Ószövetség csak egy történet lesz a mi számunkra. Ma is vannak olyanok, akik idegenkedve, tartózkodva olvassák, vagy egyenesen azt kérdezik: mire való nekünk egy ókori, műveltségtől távolálló nép véres történelmének ismerete? Hiszen olyan távol állunk térben, időben és ismeretekben ettől a világtól, hogy semmi újat, időszert nem mondhat nekünk. Az elmondottak azonban csak a mi életünkre vonatkoznak, de nem az Úr Igéjére. Az Isten beszédét nem lehet és nem szabad sem időhöz, sem helyhez kötni. Nem úgy van, hogy a próféciák csupán Izraelnek szólottak, de reánk nem vonatkoznak, és most már időszertlen az Ő beszéde. A mi mennyei édes Atyánk üzenete egyetemesen minden embernek szól. Ma is, mint régen, elindul „hűvös alkonyatkor”, hogy megkeressen és megtaláljon minket. Meg akar ajándé-

kozni az Ő szeretetével, hogy ezáltal ne külső áldozatban, hanem irgalmának ismeretében járjunk. Ez az isteni evangélium csendül fel Hóseás próféta könyve 6. részének 6. versében. Így lesz ez a igerész Krisztus szeretetének hordozójává, amely által keresi a mi szívünket a mi mennyei édes Atyánk.

I.

Olyan mély tanítás van ebben a textusban Isten szeretetéről. Isten népe számára azért volt és azért lesz mindig olyan csodálatos, mert az Úr minden érdek, rászorgálás nélkül, önzetlenül szeret minket. Ő eljön és meglátogat, keres és megtalál éppen ott, ahol vagyunk.

Alapigénk egy ellentétes „mert” kötőszóval kezdődik, ami azonnal rámutat az ember engedetlenségére és az Úr szentségére. Itt két indulat van egymással szemben: az emberé és az Istené. Mi sokszor azt akarjuk, amit Ő nem akar. Úgy cselekszünk, úgy élünk, úgy imádkozunk, úgy szeretünk, akképpen áldozunk, adakozunk, megyünk templomba, tartunk istentiszteletet, ahogy az Isten nem akarja. Ez azért van így, mivel mindig ott van, bennünk él az ősbűn, az önzés: „én így akarom!” Sajnos a bűn miatt rövidlátókká lettünk, akik elsősorban csak önmagunkat látjuk. Hogy ez így van, nemcsak az ószövetségi próféciák bizonyítják, hanem saját életünk is. Hányszor és hányszor hamis, rosszindulatú, megfertőzött, beszennyezett, mocsárba süllyedők a mi gondolataink, cselekedeteink. Sokszor távol áll tőlünk az egymáshoz való ragaszkodás szépsége: a szeretet. A szeretet Lelke hiányzik a mi keresztyénységünkől. Nem egyszer azzal szoktunk érvelni, hogy azért nem szeretem felebarátomat, mert ő nem olyan gazdag, nem olyan művelt, olvasott, okos, nem olyan jól öltözött, egyszóval, mert nem olyan, mint én!

Ady Endre így sírja el az emberi szeretet hiányát: „Ezért minden: Önkinzás, ének, szeretném, hogyha szeretnének s lennék valakié...”

De Istennél ez a „mert” szócska egészen más értelmezést nyer. Ő így szól: „Mert szeretetet kívánok én és nem áldozatot...” Az eredeti héber szöveg ezt a szeretetet irgalomnak is mondja. Hiszen mindkét jelentés Isten legbelsőbb indulatára mutat. De Károli e magyar szövegben szeretetnek fordítja, mivel ebben benne van Isten egész lénye, irgalma és kegyelme. Az Úr nem azért szeret, mintha mi arra érdemesek volnánk, vagy kieszközöltük volna valamit. Hóseás egész igehirdetésében Isten szeretetének a hirdetése áll. Jáhve, szerető Atya, aki Egyiptomban is őrizte fiát: Izráelt, onnan hívta ki, járni tanította, karján hordozta s betegségében gyógyította. Az Úr szent, akiből árad a szeretet. S ez a mennyei édes Atya szeretete, ami az ember szemszögéből nézve elképzelhetetlennek, érthetetlennek látszik. Ez azért van így, mert mi emberek csak azokat szeretjük, akik valamiképpen méltók a kegyeinkre. Felebarátunkban is csak magunkat szeretjük, embertársunktól is viszontszeretetet várunk, s ha ezt nem kapjuk meg, kiábrándultan fordulunk el tőlük. Így lesz minden tettünk és mozdulatunk önimádás, önbálványozás, mert a szeretet tárgyában is magunkat látjuk. Ebből kifolyólag olyan furcsa nekünk az a drága üzenet, tanítás, hogy Isten minden hibáink, bűneink ellenére is közli az Ő szeretetét. A mi mennyei édes Atyánk a legérthetőbben mondja: szeretetet kíván és vár tőlünk. Éppen úgy szól hozzánk, mint a földi édesapa és édesanya, tipegő, erőtlen gyermekéhez. Ha botorkálunk, megragadja a kezünket. Ha elesünk, felemel, ha bánkódunk, megvigasztal, ha könny ragyog a szemünkben, letörli, sebeinket bekötözi. Ebben áll minden más szeretetnél magasabban a jó Isten szeretete. Ebben és ezáltal győzhetjük le saját magunk hiábavaló, ferde vágyait, kívánságait. S isteni akaratban juthatunk egy akaratra az Úr Isten akaratával. Itt már megszűnik az Isten és ember közötti akaratkülönbség. Hiszen akkor az Ő szeretetében járunk, amelyet az Úr megkíván tőlünk.

Most hadd lássuk közelebbről, hogy mi az, amit az Úr akar, vagy kíván az ő gyermekeitől. Textusunk azt mondja, hogy nem véres áldozatot kér tőlünk. Mindnyájan tudjuk, hogy az egész ótestamentumi istentisztelet központjában az áldozat állott. S hogy nagyon sok áldozatot mutattak be naponként, évenként és ünnepekenként Istennek. Izráel népe véres áldozatai a fehér galambok, vonakodó kosok, kecskebakok voltak. Az áldozatban mindig az a gondolat jutott kifejezésre: egynek meg kell halnia a többiért. Jáhvét ki kell engesztelni, hogy a bűnösök életet nyerhessenek. Azonban a választott nép sokszor félreértette az áldozatok jelentőségét. Az istentiszteletek szent helyét bálványimádás, erkölcstelenség, hamis imádkozás helyévé tették. Úgy gondolták, hogy elégséges, ha külsőleg, lélek és kegyesség nélkül gyakorolják azt. Azt is látjuk Izráel történetében, hogy sokszor az oltárok körül énekeltek, zenéltek minden áhítat nélkül. Izráel hamis istentisztelete ellen sok esetben szálltak síkra a próféták. Mindenütt az csendült fel a próféciákból, hogy az Úr nem kívánja az ilyen áldozatokat, ünnepeket, istentiszteleteket (Ézs 1,12–17, Ám 5,21–24), állandóan figyelmeztették a népet arra, hogy az Úr nem gyönyörködik a lélek, a szív nélküli áldozatok tartásában. Elfordítja orcáját az ilyen áldozattól. Hóseás próféta is ezt tolmácsolja kora világának. De szól ez a figyelmeztetés a ma élő keresztyéneknek is. A próféták azonban nem az áldozatok ellen tanítottak, hanem az ok nélküli, külsőségben kimerülő istentiszteletek ellen. Arra intették a népet, hogy a magasra szökkenő oltártüzek mellett gyúljon fel egy másik láng is, az Isten szeretetének a lángja. Lobogjon az emberi szívekben az élő hit soha ki nem alvó lángja. Mert ezt kívánja, ezt akarja az Úr.

De éppen ez hiányzott sokszor az ószövetségi nép áldozatából és kegyességéből. Az oltáron égő tűz nem gyújtotta fel a lángot a szívünkben. Pedig annak is égnie kell, hogy az Úr szeretettel fogadhassa a mi imádságunkat, hálaáldozatunkat. A szív csak így dicsérheti helyesen Istent, így lehet kedvessé Isten előtt, ha tükrözi az Ő szeretetét. Enélkül nem gyönyörködik semmiféle vallásosságban a mi jó Atyánk. Abban az áldozatban, amelyet Istennek felajánlunk, benne kell lennie egész életünknek, hitünknek és szívünk egész szeretetének.

Ahhoz, hogy ez valóban így lehessen, meggyúlt az ószövetségi áldozatok mellett egy másik oltár is, az Újtestamentumban. Ez a Jézus Krisztus keresztségének örökké égő lángja, amely tüzet csíhol a mi életünkbe és lelkünkbe. Ennél a golgotai keresztáldozatnál hangzik el a legcsodálatosabb isteni szó. Itt, a sötét éjszakát bevilágító dicsőség fájánál csendül bele Isten végtelen szeretetének evangéliuma, Atyánk „mert” szava: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) Aki ezen a hegyen szolgáló Főpapot a jerikói vakok hitszemével meglátja, annak egész eddigi élete megváltozik. Az evangéliumi oltár csak fényt, világosságot vethet a mi bűntől terhelt orcánkra. Áldozni akaró szívet teremt, amelyben megcsendül a mi mennyei édes Atyánk szeretetének visszhangja és mennyei fényessége. Ez olyan megható szépséggel tölt el Kálvin ajkáról is: „Szívemet, mint égő áldozatot, neked ajánlom Uram.” A szív áldozatával lesz valóban olyanná a mi istentiszteletünk, amelyet tőlünk Isten szeretettel fogad.

II.

Azonban ahhoz, hogy életünk valóban hálaáldozat legyen, szükségünk van Istennek az ismeretére is. Egy családban csak akkor van igazi szeretet, békesség, ha a család tagjai ismerik egymást. A munkából hazatérő édesapát azért ölelik-csókolják meg gyermekei, mert tudják, ismerik az ő szeretetét. Így vagyunk mi is atyámfiai, Isten családjában, közösségében. S ez az Úr anyaszentegyháza, amelyet Ő a nagypénteki kereszt lábánál

gyűjtött egybe. Jézus Krisztus véres áldozata taníthat meg csakugyan az Úr ismeretére. Őbenne olvashatjuk le a keresztről Isten kijelentését, tudományát, hogy a Názáreti Jézus a Zsidók Királya. A mi mennyei Édesatyánk így hajolt le az Ő földi gyermekeihez, hogy megismertesse önmagát, Atyai kegyelmét, irgalmát és mindeneket felülmúló szeretetét. Megérintette az emberi szíveket, hogy abba megfogadjon, beleszülessék az isteni élet, a jászolbölcsőben nyugvó kisded. Az Úr Jézus eme érintése ismerete nélkül olyanok lennénk, mint a pásztor nélküli nyáj, amely szanaszét jár, tájékozatlan. Krisztus szenvedésében, halálában és feltámadásában világosodik meg előttünk az Atya ismerete. Filep apostol a búcsúzó Jézustól azt kéri, hogy mutassa meg nekik az Atyát. Ismertesse meg velük Istent. De feltámadása után már az Úr egy tanítványa sem kéri erre Jézust, mert már az egyszerű sorsú zsidó halász emberek minden egyszerűségük ellenére is együtt vallják azt a boldog bizonyágtételt: „Az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyszerűltjének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14)

Ha mi is ezt a szép jánosi Igét elmondhatjuk az Újszövetség tanítványaival, akkor mindnyájan ismerjük Jézust. Ő lesz az, aki átszeggzett kezével felemel minket, akik az élet tengerén járunk. Őreá merjük ráépíteni életünket, szolgálatunkat. Mert Ő költözött bele kegyelemből, hit által az imádság csatornáján a mi szívünkbe. S válik egyre teljesebbé az Úr Jézus akarata életünkön, hitünkön, kegyességünkön, imádságunkon, szeretet-szolgálatunkon, adakozásunkon. És lesz azzá, amelyet a próféta által kíván tőlünk a mi mennyei édes Atyánk. Az Úr Jézus véres áldozata íme így teremt közösséget az Úrral, gyűjtja fel szívünkben az égő hálaáldozatot, hogy abban boldogan égjen az áldozó szíve is. Mert az égő hálaáldozat felelet Krisztus egyetlen és tökéletes áldozatára. A perselypénz, amelyet a templom bejáratánál álló bádgedénybe hullatunk, lesz az ember hálája, törekeny áldozata, dicsérete és az ismeretének a visszhangja. Ámen.

Szépné Magyar Ildikó

Istvánháza

Látható hit

(Társadalmi missziók vasárnapjára)

Alapige: Márk 2,1–12

Bibliáolvasás: Zsoltárok 86

Négy ismeretlen ember szerepel ebben a történetben, akikről semmi mást nem tudunk, csak azt, hogy Jézus látta hitüket, és erre való tekintettel meggyógyította azt az ötödik társukat, akit elébe vittek. Van ilyen „látható hit”, amelyről a Jakab levelében ezt olvassuk: „mutasd meg a te hitedet a te cselekedeteidből.” (Jak 2,18)

Most ebből a szemszögből vizsgáljuk meg alapigénket: milyen a „látható hit”?

1. Önzetlen

A másikért le tud mondani a saját előnyéről. Ez a négy ember bizonyára ismerte Jézust. Tapasztalhatták szeretetét és gyógyító erejét. Amikor meghallották, hogy a városukba jön Jézus, természetes lett volna, ha mindenki, másról megfeledkezve oda igyekezne abba a hajlékba, ahol a Mester tanít. Ha csak magukra gondolnak, idejében odaérnek és ők is Jézus közelébe jutnak. Ők azonban előbb elmentek egy magatehetetlen, bénán fekvő társukért. Úgy gondolták, hogy annak van a legnagyobb szüksége Jézusra.

Az irgalmas szamaritánus lelkülete ez. „Tartsunk jól össze hát, / Tudjunk utolsók lenni, / A bajt vállunkra venni, / E földi élten át.” (480. ének 7. v.)

Az igazi hit nem úgy gondolkodik, hogy éljünk magunknak –, hanem hogy éljünk másokért!

2. Közösségi

Négyen visznek egyet. Egy közülük nem bírta volna. Kettő is kevés lett volna. Hárman is csak botladozva. De négyen könnyen emelték a beteg testet. A hit egysége mindig a szolgálat egységében válik láthatóvá. „Ha ketten közületek egy akaraton lesztek” – mondta Jézus (Mt 18,19). Hát még, ha négyen!

A keresztyénség történetében a tanbeli egységért micsoda erők mozdultak meg! Ugyanezek az erők mozdulhatnak meg a szolgálat egységében is! Ez is benne van Jézus főpapi imájában: „Hogy mindnyájan egyek legyenek.” (Jn17,21a)

Vajon jut-e minden magatehetetlen, beteg emberre négy olyan, aki egy akarattal felveszi és viszi? Modern változatban: egy gyülekezeti tag hite és Daciája elég ahhoz, hogy egy szociális otthonban, vagy akár otthon, bénán fekvő beteg időnként eljusson a gyülekezet közösségébe, ahová nagyon vágyott. Vannak-e ilyen egyháztagok, presbiterek, asszonyok és férfiak, „akik négyen visznek egyet”? Vannak-e ilyen diakóniai bizottságok, ahol a közösség gyakorlása ilyen szolgálatokban lesz láthatóvá?

3. Terheket hordozó

Négyen emelték. Az „airó” kifejezés egy képet elevenít meg: a horgonyt felszedni, hogy tovább lehessen hajózni. Ez a gutatűtött ember lehorgonyzott a maga betegségénél! Magától nem tudott volna továbbmenni. De ezek négyen felvonták ezt a horgonyt. Fel-emelték a tehetetlen testet. Hordozták.

„Egymás terhét hordozzátok és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét” (Gal 6,2). A maguk keresztye mellé a másikat is felvették. Nem sajnálkozásból állott a hitük. Nemcsak abból állott, hogy részvétet éreztek iránta, hanem emelték! Úgy vették a szívükre a beteg embertársuk sorsát, hogy a karjukra is vették őt, vállukon is vitték őt. „Hordjuk, emeljük önként, kin gyöngesége győz”. (480. ének 7. v.) Hordozzuk betegeinket, fogyatékosainkat, szenvedélybetegeinket... Bárcsak egyre több embernek lenne, „hordozó” hite. Bárcsak egyre több hit lenne ilyen formában is láthatóvá!

4. Találékony

Ezeknek az embereknek a hite nem ismer akadályt. Ha nem tudnak bemenni az ajtón, felmásznak a háztetőre. Addig nem nyugszanak, amíg Jézus elé nem teszik beteg társukat. Rést törnek az emberek között, rést törnek a háztetőn, rést törnek a hitetlenségen, rést törnek a reménytelenségen. Nem tartja vissza őket az a gondolat, hogy mit szólnak ehhez az emberek. Találékony a hitük.

Jó lenne tanulni ettől a négy ismeretlen embertől. Mi hányszor csak a megszokott, és sokszor már meg is unt ösvényeken járva próbáljuk élni a hittünket. Mi hányszor gondolunk arra, hogy mit szólnak az emberek, ha segíteni akarunk? Vegyük észre az új utakat, melyeken járni akár a mi Urunk. Ne riadjunk vissza a „háztetőre” mászástól sem, még ha nehéz is az.

5. Jézusban bízó

Oda igyekeznek „ahol Ő van”. Odateszik beteg társukat Jézus elé. Ez a keresztyén hit tartalmas, ez különbözteti meg minden másfajta hittől. Jézushoz viszik társukat, ahhoz a Jézushoz, akiről ők már bizonyosságot nyertek, hogy tud és akar segíteni. Mert itt az Ő szava a döntő. Az isteni hatalommal kimondott Ige: „Fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid.”

Lehet, hogy ez a szó másokat (pl. írástudókat) megbotránkoztat, de a beteget megújítja lelkileg, testileg. A nehezebbel kezdte, amit csak Ő tehet meg, hogy folytassa a másikkal, amit szintén csak Ő tehet meg, de ez a sorrend komoly figyelmeztetés: „Ti azt gondoltátok, ha talpra állítom, attól egészséges lett? És a lelke? Agyonnyomja a bűnterher. Csak félig gyógyultan távozott volna, ha a bénaságából gyógyítom, mert lelkileg is béna. Előbb a lelket, utána a testet.”

A szolgálat öröme ez: másokon is látni Jézus erejét. Másokat is látni, amint „fölkelnek és járnak”, és hálát adnak Istennek mindezért.

Ebben a „látható hit”-ben erősödjünk most meg. Nézzünk szét magunk körül mennyi erőtlenség van. Nézzünk szét világunkban, mennyi teher, feszültség, mennyi fogyatékos ember, mennyi szenvedélybeteg él körülöttünk. Vegyük fel hittel ezeket a terheket és önzetlenül együtt, találékonyan, akadályokon át és jó reménységgel vigyük ezeket Jézus elé, Aki tud és akar segíteni minden bűnben, betegségben szenvedő emberen!

Legyen imádságunk Túrmezei Erzsébet egyik szép vers-részlete: „Hadd legyen testvérkéz az én kezem, / amelyik segíteni mindig ráér... / és inkább nem nyúl kincser’, kis virágér’, / ha addig bekötözhet egy sebet... / az érintése balzsamos békesség... / Uram, adj énnékem testvérkezet / Az nem azért segít, hogy másnak tessenek.” Ámen.

Az éjszaka vége

A mester megkérdezte egyszer tanítványait:

- Mikor történik átmenet az éjszakából a nappalba?
- Akkor, amikor egy házat meg tudok különböztetni egy fától.
- Amikor egy kutyát meg tudok különböztetni egy lótol.

A többiek is egymás után kísérelték meg a válaszadást.

– Nem, – mondta a mester. Akkor, amikor egy ember arcába tekintve, felfedezed benne fivéred vagy nővéred arcát. Akkor ér véget az éjszaka, és kezdődik el a nap.

Martin Buber

Advent első vasárnapjára

Székely Csilla Imola

Magyarország

Készítsétek az Úrnak útját!

Alapige: Ézsaiás 40,1–5

Gyakran villan fel Ézsaiás könyvében az elpusztult ország és Jeruzsálem képe.

„Az ország pusztaság, a városokat tűz perzselte fel, a földet szemetek láttára idegenek emésztik és pusztaság az, mint ahol idegenek dúltak... Úgy maradt a Sión leánya, mint kunyhó a szőlőben, mint kaliba az ugorkaföldön, mint megostromlott város... Akik benned találtattak, mind megkötöztettek, midőn futni akartak messzire... Gyászol és megromlik a föld, elhervad és elpusztul a földnek kerekése... A föld megfertőztetett lakosai alatt, mert áthágták a törvényeket, a rendelést megszegték, megtörték az örök szövetséget... Minden öröm alkonyra szállt, a föld vigassága elköltözött. Népemnek földjét tüske, tövis verte fel és a paloták elhagyatvák... Puszták az ösvények, megszűnt az úton járó. Sírt, meghervadt a föld, a Libanon megszégyenült, ellankadt. Olyan lett Sáron, mint egy pusztaság...”

„Milyen csonka ma a Hold,
Az éj milyen sivatag, néma,
Milyen szomorú vagyok én ma,
Milyen csonka ma a Hold.

Minden Egész eltörött,
Minden láng csak részekben lobban,
Minden szerelem darabokban.
Minden Egész eltörött.”

(Ady Endre: *Kocsiút az éjszakában* – részlet)

A csodákra képes hit, a szép idők hevernek összetörten. Oly messze vannak már a kezdeti reménykedés napjai, hogy az emléke sem tud gyönyörködtetni, annyira elhalványult már. Elfogyott a türelem, a kitartás, nem hoz már lázba a kérdés: vajon meglátjuk-e még valaha azt a földet...? Már nem mindenki akar hazatérni, s ezeknek már szebb céljaik vannak, mint eredménytelennek tűnő imádságokkal sürgetni a hazaköltözést. Mintha Jahve is érdektelenné vált volna. Hiszen csúf véget ért a város, ezt Istennek is látnia kellett! A város pusztasága romhalmazzá, azóta is lángol talán... – észbontó! A dicsőséggel teli városból, ez lett a szent Jeruzsálemből. S a templom...! Jaj, a szentély... Kegyetlen nap volt az, amely után nem maradt semmi... minden Egész eltörött.

Hol van egy lélek, valaki, aki ezt a népet megvigasztalhatná, amikor tulajdon testükön is sokkal érzékenyebb a lelkük? Szenvednek, mert úgy érzik, hogy Isten elhagyta őket, az imádság sem találja meg Jahvét, aki csak a határig kísért a rabmenetet, az Izrael országából Babilonba hurcolt foglyok oszlopait. Melyik az a szó, amely megtörheti a csendet Babilon vizei mellett?!

Szemtelenül hitetlen ez a nép, el van süllyedve az idegenségben és melankóliában. Hát csoda, hogy maga is lelki romhalmazzá vált? Mindezek után ki bírná megvigasztalni Izráelt?

Bármennyire is paradoxnak tűnik, a fogság is azt mutatja, hogy nem hagyta el Isten az övéit. Mert ez az idő, a száműzetés ideje nem végső leszámolás, hanem esély a letisztulásra, várakozás a visszatérésre, egy újabb „Egyiptom”, mely nem marad exodus nélkül.

Ezt is, amazt is nehezen tudjuk összeegyeztetni az isteni gondviseléssel. Túlságosan drámaian hangzik ez a történet. Az ezt megélők most még nem tudják sikertörténetként felfogni, hiszen ezekben az eseményekben látszólag vesztett az Isten. Ha az akkori jelent nézzük, így is van. A nép is így éli meg. Új perspektívák után keresgélnek, berendezkednek, házakat és karriert építenek. Annyira beleélik magukat, hogy elfakul előttük a kezdeti kétségbeesés és sóvárgás, a régi otthonok, a régi istenes győzelmek képe. Elfakul az Isten képe, és tetszeni kezd itt is.

E történet Isten szerelmének a története, és arról szól, hogy maga Isten is rabbá vált, mert nem akart ellenállni ennek a szerelemnek. És rabjává lett, mert elfelejtkeztek Óróla: „Minden láng részekben lobban, Minden szerelem darabokban...”

Ebben a döbbenetes egyedüllétben, míg a nép a maga balsorsáról elmélkedik, a népert töprengő-vívódó Isten az ő megtartásukat munkálja. Micsoda mélységei vannak az Isten szeretetének!

Egy ilyen sorsban, kisebbségben élő népnek nincs más esélye az Istenen kívül, és amennyiben elrontja, megtagadja hivatását, nemcsak önmagát károsítja meg. Ebben a károsultságban azonban Isten dicsősége is megsérül. Tudta ezt az ember, és mégis Isten kárára döntött. De döntött Isten is. Íme a válasz: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népeimet, így szól Istenetek.” – Ez az Isten döntése. Lásd, mennyire szeret téged a te Urad. Te nép, vajon ennyire szereted a te Uradat? Ha a kegyelem és áldás kellett, az ítélet miért nem kell? Istennél együtt van a kettő. Ő úgy ítél, hogy abban szeretet van, és úgy szeret, hogy ítél is.

Izrael a maga bűneivel, és a ma élő ember a maga bűneivel eléri azt, hogy mindenki között a leginkább Isten a kárvallott, aki éppen legdicsőségesebb teremtményében csalódott a legmélyebben. Mindezek után ki bírná megvigasztalni Istent?

Ő mindent beleadott ebbe a szövetségbe, nem kevesebbet, mint önmagát adta, hogy a legtöbbet hozzon ki belőle. Ő *mindent* adott, s ez a nép megengedi magának, hogy elegánsan élje a maga élet. Az embernek fontosabbá vált az életforma, és megveti a kisebbségi lét értékeit, mert így kényelmesebb. Teszi ezt még akkor is, ha ezzel nemet mond Istennek. Ez a nép évszázadokon át játéknak vette az ügyet. Ez a nép lustább és keményebb a hegyeknél! A hegyek engedelmessé válnak, a völgyek kisimulnak, és az ember még mindig hajthatatlan...!

Isten pedig csak a segélykiáltást várja, ég a vágytól, hogy közbelépjen, hatalmas esélyt ad. A kiáltás részünkről késik – és lép Isten: „Szóljatok Jeruzsálem szívéhez és hirdessétek neki, hogy vége van nyomorúságának, hogy bűne megbocsátott, hiszen kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden bűneiért.”

Nehéz ez a szerep, ami Ézsaiásnak jutott. Merész dolog azt állítani akkor és ott, hogy az Úr az ő megtartásukra cselekedett így. Ha Ézsaiásnak nehéz volt, nekünk sem könnyebb!

Asszír fogság, babiloni nyomorúság, kisebbségi lét – egyik sem könnyű. Ezt mi érezzük. „A kisebbségi lét lelkiileg tarthatatlan, társadalmilag destruktív. Lefokozott életformák között el lehet ugyan tengődni, de nem lehet teljes életet élni. Nem politikai, hanem erkölcsi lehetetlenség. De addig van esélye, addig megmarad, míg nem mond le saját magáról, míg belső erőit felelősséggel hasznosítja. Soha nem szabad lemondani egy jobb jövőről!”

Ez a nép tengődik, megelégszik a kevéssel, mert nem tudja, hogy van több is. Nem kérdés az, hogy *Lehet-nem lehet...* Az egyháznak *nem lehet* más alternatívája, meggyőződése, mint hogy *lehet* – Isten akaratának az összességében.

Erről kell meggyőzni a vigasz nélküli népet – szól ez mindenkinek, hát hogyan tehetném, hogy ne hirdessem: a bűn megbocsáttatott, elvétetett, vége van a nyomorúságnak, valahányszor az Úr jövetelére készülünk.

Advent a leleplezés ideje, amikor kiderül, hogy távol vagyunk Jeruzsálemtől, a szentélytől, de nem Istentől! Ennek a várakozó világnak, adventi népnek szól az Ige, mely átrendezi az életet, mert ha az Úr szabadulást ígér, az igazi szabadulás lesz!

Úgy hangzik, mint az evangélium: „Egy szó kiált: A pusztában készítsétek az Úrnak útját, ösvényt egyengessetek a kietlenben a mi Istenünknek!”

Nemcsak Händel érezte úgy, hogy itt van a megváltástörténet első momentuma. Most végre eléggé elnyomott a nép ahhoz, hogy Istent hívja segítségül. Milyen jó, hogy reménytelen a helyzet, az emberi próbálkozások és tervek kudarca után végre jön a Messiás. El kell jutnunk az alázatnak arra a fokára, amikor már elég nyomorultak vagyunk a vigasztalás befogadására, amikor egyetlen vágyunk tiszta, szent útvá válni a dicsőség terjedésének.

A szabadulás ideje elközelgett, s a népnek fel kell készülnie a nagy eseményre a hit és a töredelem vonatkozásában. A hang Isten tüdvakarata irányából érkezik, és tart a bűntől való szabadulás akadályai felé, hogy megszüntesse azokat.

Isten mindig meglepetésszerűen jön, váratlanul érkezik. Újra érvénytelen minden eddigi teofánia forgatókönyve, mindenki rég megelégtelt már a szenvedést, az emberi logika rég kudarcot vallott, hiszen csak az ország pusztulása felért az egyiptomi csapásokkal. Rég úgy érezték, hogy ideje a hazatérésnek.

És amikor ebbe is belefáradtak már, egyszer csak egy hang kiált: „Készítsétek az Úrnak útját!” Készítsétek magatokat. Hegyek, halmok, völgyek, akadályok semmivé legyenek. A nagyravágyás, a büszkeség hegyekké magasodott tömegei alászálljanak, a csüggedés, reményvesztés mélységei és völgyei fölemelkedjenek, és az ellentétek simuljanak ki. Azok a pozíciók, amelyek eddig érvényesek voltak, az egyenlőtleneségek: váljanak egyenessé. Az élő Isten nyilatkozik meg és egyszerre érvényüket veszti az emberi értékelések. Nem fontos az ember mondanivalója, nem kérdés most Izrael kultusza, vallásfilozófiája vagy realitás-szemlélete. Életünk súlypontja a mennyben van, egyedül az Ige a fontos, mintha az egész Univerzum ezzel lenne tele. Vigasztaljátok – mondja égen-földön a szózat, vezessétek végre a szenvedésből az örömrre az én népeimet! Nem szakadt meg a régi kötelék, a szövetség, emlékszik még az Úr a babiloni száműzöttekre, bár ez a száműzetés korántsem volt oly keserves és elnyomással terhes, mint amilyen Egyiptomban jutott Izraelnek. Inkább morálisan degradáló és mentálisan megalázó helyzet ez, amit még szeretni is lehet, ha jóléttel jár.

Ezek között a hegyek-völgyek között járhatatlan volt az Isten útja, a tiszta Jahve-kultusz szükségszerűen összevegyült a pogány Istenek kultuszával. A kapcsolat tovább romlott. A bűn éppen a kapcsolatok megromlása, a góg, a lázadás – ez volt a baj mindig.

S amikor elhangzik, hogy meg fog jelenni az Úr dicsősége, ez az Isten kegyelmi nyilatkozata az ember felé, egy új *kezdet*. Ebben a nagy készülődésben minden megváltozik, érezzük az emberfeletti szózat és erő magával ragadó erejét és súlyát: vége van a nyomorúságnak. Történelemmé vált.

Jó az, ha a kegyelem előkészít minket, s mi előkészítjük az Isten kegyelmének az utat.

Királyi bevonulás előkészületei ezek, az út öröme és dicsőségre vezet a pusztán át. A *puszta* a héber próféták és gondolkodók számára a rendnélküliséget, a káoszt jelentette lelki és fizikai szempont szerint is. Ugyanakkor a puszta a pillanatok alatt kibomló és virágzó élet helye, amelyben potenciálisan nagy erő rejtőzik, s csak az esőt várja, hogy almból felébredjen és fantasztikus életet éljen. Olyan, mint a mag, melyben lappang az élet.

„A föld még kietlen és puszta volt...” (Gen 1,2), az ősi, kezdeti állapotához hasonló, mely útra az Isten cselekvését és megjelenését várja. Az új kegyelem idejét.

Milyen sok minden történt a pusztában! Istenjelenések, teofániák helye a puszta, nagy harc dőlt el ott végérvényesen, az ima csendjének helye a puszta...

Az újszövetségi kijelentés-történetnek egy profétikus összegezését kapjuk itt. Miközben kiáltó szóról beszéltem, akaratlanul Keresztelő Jánosról is szóltam, s kétségtelen, hogy Ézsaiás miközben prófétál, egy sokkal-sokkal nagyobb szabadulásra gondol, mely messzemenőbb és teljesebb a Babilonból való szabadulásnál. Ezért nem hiba, hogy kétszeresen fizetett az Úr keze minden bűneiért.” Valaki kétszeresen fizetett, sőt annál is végtelenül többet!

Adventi időben élünk, Krisztus útkészítői vagyunk, amikor legalább olyan magas hegyek és halmok, völgyek és akadályok vannak az útban, mint Ézsaiás vagy Keresztelő János napjaiban. Mi az utat készítjük, Ő a véget, az országot. Ennek érdekében le kell számolni a törvény kijátszóival, az igaz beszéd elferdítőivel, hamis prófétákkal és minden bűnnel, s ha majd valóban a világosság viszonyrendszerében élünk, nem bújhat meg semmi az árnyékban. Mert ez az út egyenesen az Isten elé visz.

Ézsaiás nem vonta ki magát, együtt gürcölt a néppel, úgy szól, mint szenvedő. Izrael lelkiismerete ő, aki által az Ige az emberi történelemben jut. Az Úr immanenciájának a közvetítője ő, s most azt hirdeti, hogy Isten megbízik az ő gyermekeiben, méltókká teszi a hazatérés ajándékára. A szenvedő és szabadító isteni szerelem műveli ezt. Mindez megtörténik, mert az Úr szája szól. Ez nem csoda. Isten szemszögéből nem csoda, az lenne a csoda, ha nem engedelmeskedne az Isten által teremtett világ.

A hosszú száműzetés után örültségnek tetszik a visszhangzó kiáltás, ábrándnak a hazatérés. Mindenki tudja, milyen sok ennek az akadálya. Kevesen veszik tudomásul, hogy „az Úr szája szól!” Ennek az útnak meg kell épülni, mert nincs más hazavezető út! Jahve éppen abban különbözik a bálványoktól, hogy Ő nem irányítható, hanem követhető Isten. Ő felfedezhető kell legyen népe életében. Megszégyenítő reánk nézve, hogy a természet engedelmesebb, hogy Babilon és a pogányok jöttek az Istenért bosszút állni! Miért teszünk meg oly sok mindent, csakhogy ne kelljen engedelmeskedni? Miért nem állunk inkább oda Isten elé és kiáltjuk: nem megy, könyörülj, Uram!

„Az Isten mindent megtesz az emberért, de semmit az ember helyett!” Ezért nem reménytelen a mi helyzetünk. Ézsaiás is árral szemben úszott! Körülötte siránkozó-jajonganak, és ő csak teszi, ami rábízott. Nem mondhatom, hogy manapság jobb a helyzet. Körülöttünk fogy a kitartás, a kitartó ember, apadunk, de aki elvágyódik, feladja, az nem is való ide! Aki azonban megmarad, szent mag az, amin a pokol kapui sem vesznek diadalmat!

A szó helyét végül átveszi a tett, az Isten tette, azé az Istené, aki a prófétákat vonszolta, cipelte. Az az Isten, aki parancsol, és teremtett világa engedelmeskedik:

„Elpusztítok hegyeket és halmokat és megszáritom minden fűvet, szigetekké teszek folyamokat és tavakat kiszáritok. A vakokat oly úton vezetem, amelyet nem ismernek, járatom őket oly ösvényeken, amelyeket nem tudnak, előttük a sötétséget világossággá teszem és az egyenetlen földet egyenessé, ezeket cselekszem velük és őket el nem hagyom.

Ki adta ragadományul Jákóbot és Izráelt a prédálóknak? Avagy nem az Úr-e, aki ellen vétkezének, és nem akartak járni útjain, és nem hallgattak ez Ő törvényére? Ezért

ontá ki haragját és a had erejét. Körülötte lángolt az, de ő nem értett; és égett benne, de nem tért észére!

És most, oh Jákób, így szól az Úr, a te Teremtőd, és a te Alkotód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak téged, enyém vagy!” (Ézs 42,15–16.24–25; 43,1). Ámen.

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Én veled leszek

Alapige: Bírák 6,13–16

Bibliaolvasás: 2Korinthus 1,15–22

Az előző versekben arról olvashattunk, hogyan adta Isten a választott népet a midianiták kezére, engedetlensége miatt. Izráel népe menekül, barlangokba húzódik, menti az életét. Az ellenség még a termés nagy részét is felégeti és elpusztítja. Gedeon is egy préházba húzódik, megmaradt búzáját csépeli. Fél. Ekkor jelenik meg előtte az Úr angyala, s azt mondja: „Az Úr veled van, erős vitéz!” – Micsoda ellentét! Erős vitéznek mondja az Úr angyala Gedeont, aki fél, aki gyenge, erőtlen, és éppen menekül. És Gedeon válaszol. Felelete szinte súrolja az istentelenség határát, amikor elmondja, hogy keserűség van a szívében, mert úgy látja, Isten adta őket a midianiták kezébe, Isten az oka a vereségüknek. Nincs benne egy szemernyi bűnbánat sem, nem néz magába, hogy talán a nép is vétkezett, Istent vádolja, hogy elhagyta őket. „Kérlek, Uram, ha velünk van az Úr, miért ért bennünket mindez?” – teszi fel a kérdést.

Nemcsak Gedeon szavai ezek, hanem a mieink is. Mintha ma hallanánk, hogy megkérdezik tőlünk: Ha veled van az Úr, akkor miért kell megpróbáltatásokat elszenvedned? Hányszor kérdezi templomba járó, hívő ember is: Miért van betegség, nyomorúság az életemben, ha hiszek? Miért engedi az Isten?! Nem felejjük-e el, mint ahogy Gedeon elfelejtette, vagy talán csak nem akarta bevallani, hogy igenis, mi követtünk el hibát, mi vétettünk az Úristen ellen. Mi voltunk azok, akik elfordultunk tőle. Csakhogy ezt az ember legtöbbször elfelejti, és magát tökéletesnek tartja. Úgy, ahogy olvassuk: „Minden útja tiszta, igaz az embernek a maga szemében, de az Úr az, aki megítéli.” Jó lenne megtanulnunk, hogy nem a miérteket kell feltenni, nem Istent kell vádolni, hanem magunkba kell nézni és megvizsgálni, hogy valóban Istennel élünk-e, valóban imádkozunk-e, Tőle kérünk-e, és várunk-e mindent? Nemcsak azt mondani, hogy ha velünk lenne az Úr, nem érne minket ennyi baj.

Van itt még egy másik nagy kérdés: Hol vannak azok a csodák, amelyeket Isten velünk tesz? Izráellel egykoron csodát tett Isten: kivezette a népet Egyiptomból, törődött vele. Gedeon mégis keserűen panaszkodik az angyalnak, hogy nem törődik velük az Úr. Jó lenne látni, érezni, hogy mi miért van. Bűnbánatra ébredni, és nem azt mondani, mint Tamás, hogy csak akkor hiszem, ha látom. Látnunk kell, hogy akkor is, most is: „Az Úr csodásan működik, de útja rejtve van.” Igenis jelen van a mai világban is, Ő az, aki rád és családodra vigyáz, Ő az, aki óvja népét, egyházát, aki törődik velünk. Nem szabad nekünk hitetlen Tamás módjára viselkednünk. Keresnünk kell Őt, Rá figyelni, és nem azt mondogatni, hogy „Miért hagyott el az Úr?” Bűnbánattal, összetett kézzel át kell gondolni, hogy „Uram, tudom, hogy nyomorult vagyok, és Nélküled semmire nem megyek.”

Eddig az angyallal beszél Gedeon, most pedig az Úr az, aki megszólítja. Maga az Úr hívja el: „Menj, és a te erőddel szabadítsd meg Izráelt Midjám markából! Én küldelek téged!” Olyasmi ez, mint amikor a damaszkuszi úton Pált elhívja Jézus Krisztus. Pál is

lázad. Hite szinte minimális. Miért így, miért úgy – kérdezgeti, mint ahogyan sokszor mi is. S Isten mégis ezt az embert használja fel, hogy hirdesse az evangéliumot.

Gedeon, mikor Istennel beszél, nagyon alázatossá válik. Az angyallal még perel, át akarja hártani Istenre a terhet, mintha valóban az Úristen lenne a hibás az ő szerencsétlen életéért, és a nép bizonytalan sorsáért. Megalázkodik, és azt mondja: „Hiszen az én nemzetségem a legszegényebb”, és így nekem egyszerűen nincs lehetőségem arra, hogy szabadító legyek. Ki hallgat egy szegény emberre? Ha gazdag lennék, szólhatnék a szolgálóimnak, cselédeknek, hogy gyertek, menjünk együtt és verjük ki a midianitákat! De szegény vagyok. Nincsenek meg a feltételei annak, hogy odaálljak a többiek elé. Nem tudom megtenni. De az Úr küldi: Menj, és légy szabadító!

A másik, amit elmond Gedeon, hogy „én a legkisebb vagyok atyám házában”, a legfiatalabb a családban. Szegény vagyok, kicsi és fiatal. 30 év alatti. Ki figyelne rám? Alkalmatlan vagyok. Érzik magában nincs ereje. Az Úr azt mondja: „Én veled vagyok!” És akkor minden megváltozik. Isten szeretete, jelenléte erőt, bátorítást ad. Csak annyi hitünk és bátorságunk legyen, hogy el merjünk indulni, Isten velünk lesz. Ugyanúgy, mint Mózesrel és Ábrahámval.

De sokszor érezzük ebben a mai világban, hogy olyanok vagyunk, mint egy autó, amelyiknek üres a tankja. Nincs erőnk, nincs tartalékunk. Pedig feladatot ad Isten. Vinnünk kell Krisztus üzenetét. A legkülönbözőbb helyen élő, a legnyomorúságosabb körülmények között küszködő emberekhez is el kell jutnunk. El kell vinnünk Krisztus erejét, az élő hitet, hogy más is felfedezze Krisztus szeretetét. Az örökélet hordozóivá kell lennünk, és ehhez nagyon sok hajtóerőre van szükségünk. Az a feladatunk ebben a világban, hogy a Szentlélek erejével embereket vigasztaljunk, erősítsünk, rávegyünk a bűnbánatra. Elmondjuk, hogy nem az a feladatunk, hogy pereljünk Istennel, mint Gedeon tette, hanem hogy felismerjük alkalmatlanságunkat a jóra. És akkor megszólal Isten: „Én veled vagyok”, és ezáltal „hajtóanyag” jut életünk kiürült tankjába. Ennek alapfeltétele az imádkozás. Ennek a különleges feltöltekedésnek az alkalma legyen most ez a karácsony előtti négy hét, az adventi hetek, esték. Ha az Úrra nézünk, lehet az ellen kevés, vagy sok, nem veszünk el. A tengeren járó Péter is akkor kezdett süllyedni, mikor levette tekintetét Krisztusról.

Készüljünk úgy karácsonyra, mint akik tudják, hogy ebben a világban sok az ellenség. Az Isten gyermekeinek meg kell fogniuk egymás kezét, együtt kell haladniuk bátran Krisztus felé. Használjuk fel az adventi napokat imádságra, igeolvasásra, feltöltekedésre. Nem az a feladatunk, hogy nyelveljünk Istennel, hanem az, hogy felismerjük, hogy szegények és gyengék vagyunk, nélküle semmit sem tehetünk. De ha Ő velünk van, akkor egy emberként győzelemre jutunk. Kérjük Istent, hogy „tankoljon fel”, töltsse fel megüresedett lelkünket Krisztus erejével, a Szentlélek erejével. Ámen.

Mindenség Ura, köszönjük, hogy újra és újra alkalmat adsz nekünk a Veled való beszélgetésre. Bocsd meg, hogy mi legtöbbször csak azt látjuk, hogy mennyi a gonoszság, a kicsinyhitűség, a bűn ebben a világban. Lelked által nyisd meg a szemünket, hogy lássuk meg a jót is ezen a földön. Hogy mennyi ember van, aki keres Téged. Segíts, hogy meg tudjuk fogni a Téged kereső emberek kezét, hogy együtt haladjunk a cél felé. Hogy el tudjuk mondani a körülöttünk élőknek: „Fel, barátim, drága Jézus zászlaja alatt!” Köszönjük, hogy győzelemre hívtál el bennünket, hogy nem a félelem lelkét adtad nekünk, hanem az erőnek a Lelkét. S ha Te velünk vagy, mi is kérdezhetjük: „Kicsoda ellenünk?” Bizony senki, semmi nincsen! Kérünk, légy velünk, áldd meg egyházadat, ünnepre készülődésünket. Légy irgalmas, légy kegyelmes, újítsd és erősítsd a gyülekezetet! Ámen.

A Genezáret partján

Joó Sándor életregénye

(Részletek)

A diákévek

Joó Sándor nagyon értékes útravalót kapott Istentől.

Értelmet, felelősségtudást, szorgalmat.

Nem tékozolta el őket.

Híte már fiatalkorában hozzákapcsolta Istenhez, és ez a hit állott őrt szíve kapujában. Beengedte az értékeket, és elutasította az értéktelenségeket.

Értelmét használta.

Tudását növelte.

Le tudta győzni lustaságát, képes volt tanulni haláláig.

Végtelenül szerette az Istent és az embert. Szinte kínzó felelősséget érzett minden „jó” ügyért és minden „rossz” emberért. Minden szenvedőt közel engedett magához, és aki kereste, megtalálta az utat szívéhez. Senkit le nem nézett. Magát senkinél többre nem tartotta.

Vannak, akik nagy képességekkel kicsik maradnak, és vannak, akik kis képességekkel nagyokká lesznek.

Joó Sándor nagy képességekkel lett naggyá.

Hatások

Ebben az időben Barth Károly már világhírű volt. A német protestáns teológiai gondolkodás igen nagy átalakulás előtt állott. Forradalmi jelek mutatkoztak nemcsak a dogmatikában Barth Károly nyomán, hanem a gyakorlati teológiában is. Ezeket az új gondolatokat nem lehetett magyar nyelven nyomon követni, mert hazánkban csak igen szórványos irodalmi jelei mutatkoztak. Vasady Béla tolmácsolt már egy-két gondolatot, de azok inkább felébresztették az érdeklődő magyar teológusok figyelmét, semmint kielégítették. Joó Sándor is elolvasta ezeket, amik méginkább ösztönözték nyelvtanulásra, hogy eredetiben ismerkedhessék meg a teológiai újdonságokkal.

Igaz, hogy Barth Károly gondolatai, iskolája az egész protestáns teológiára akkor már nagy hatással volt, de a budapesti főiskolán ezzel szemben erősen tartotta magát az ún. „történelmi kálvinizmus”. Barth irányától, az ún. „újreformatori” teológiától, majdnem mereven elzárkózott. Ez utóbbinak a budapesti teológián egyetlen képviselője volt, inkább ellenséges magatartás, mint megértő érdeklődés fogadta.

A történelmi kálvinizmus, ez a holland talajból táplálkozó teológiai felfogás, Sebestyén Jenő révén talált utat a magyar református fiatalok felé. Inkább visszahatás volt ez, semmint valami önálló tantétel. Különösen a magyar viszonyok között.

Az első nagy diákébredések a magyar református egyházban is szász közvetítéssel érkeztek. Mott János és a hozzá hasonló kiváló társai Amerikában, a szigetországban és a kontinensen, az egész földkerekségen nem felekezeti keretek között végezték az evangéliumi ébresztés munkáját, hanem a nagy ifjúsági apostol, Williams György, majd a 19. század-végi rendkívül evangéliumi egyéniség, Moody Dwight példája nyomán, felekezeti korlátok fölött akarták testvéri egységbe fogni azokat az ifjakat, akik vallást

tettek arról, hogy hisznek Jézus Krisztusban, mint Megváltójukban. Az első diákmunkák, így az első teológus ébredések is, ezen a munkán keresztül indultak el hazánkban is.

Victor János volt ennek a legkimagaslóbb követője. Csendes, szerény volt, Krisztus aláztos gyermeke, aki a filozófiai doktorátust a budapesti tudományegyetemen úgy tette le, hogy professzora felfigyelt a nem mindennapi fegyelmezett gondolkodású fiatal tudósra. A teológiai tudományok legszélesebb körű magyar ismerője volt. Soha nem kérkedett ezzel, de intelligenciája a legkülönbözőbb fakultású diákokban tiszteletet kellett. Élete és beszéde fedezete volt a hirdetett evangéliumnak. Ízig-vérig református teológus – az Ige teológusa – volt, mégis, vagy talán éppen ezért ő lett a magyar „általános keresztyénség” vezéregyénisége. Egész gondolkodása ökumenikus volt. A nagy ökumenikus kezdeményezések, Upsala és Lausanne, az ő importmunkája révén lettek hazánk protestáns körei előtt ismeretesekek.

Sebestyén Jenő ettől az ébredéstől féltette a magyar református egyházat. Színtelennek, általános keresztyénnek, elvtelennek tartotta, ami éppen a református keresztyén gondolkodás különlegességeit, egyéniségét veszélyezteti. Hosszú időn keresztül ő volt a budapesti református teológiai akadémia igazgatója. Erős egyéniség volt, de inkább debatter, mint tudós. Inkább közvetítő, mint önálló gondolkodó. Inkább újságíró, mint professzor. Inkább szervező, mint tanár.

Inkább jelszóval, mint tudománnyal, de rövidesen iskolát teremtett a magyar református egyházban.

Az ő hollandból magyarra átültetett jelszava volt a „történelmi kálvinizmus”.

Ez a jelszó egy darabig fényesedett, majd idővel kopni kezdett, és Sebestyén Jenő halála idején már alig-alig hangzott.

Akkor csinálta a szellemes és tudós dunamelléki püspök, Ravasz László, azt a sokáig közszájon forgó anekdotát, ami azután végleg eltemette a történelmi kálvinizmust.

– Mi is az a történelmi kálvinizmus? – kérdezték Ravasztól.

– Azt csak egy ember tudta Magyarországon: Sebestyén Jenő. De ő sem tudta megmagyarázni. Sírba vitte titkát.

Ennek ellenére az 1920–30-as években a legkiválóbb teológusok közül is jó néhányan odasereglettek Sebestyén Jenő köré. Sokat közülük csak az érvényesülési vágy hajtott, mert akkor divat volt a Soli Deo Gloria diákszövetséghez tartozni. Kis csendes bibliakörök és nagy, népes országos konferenciák mellett nagyon tiszteletre méltó társadalmi munkát és nemzetébresztő tevékenységet folytatott.

Nem csak evangéliumi munkás találhatott keretei között otthont, hanem tömöríteni igyekezett az akkori szociális gondolkodású és népi törekvésű református irodalmi és társadalmi kiválóságokat.

Ennek a magyar teológiai akadémiákon a második világháborúig egyik legbefolyásosabb mozgalomnak mélyen holland gyökerei voltak. Mögötte állott a holland reformátusság egyik legtekintélyesebb családjának, a Kuyper családnak a nimbusza. A Hollandiában tanult teológusok közül ezt a kapcsolatot sokan áptolták. Csekey Sándor, a budapesti akadémia egyháztörténeti professzora, szintén holland hatások alatt egyik legeredményesebb segítőtársa volt Sebestyénnek. Ez az inkább akribikus, mint szisztematikus tudós inkább a részleteket kutatta, mint az összefüggéseket mutatta, de így sok értékét feltárta a magyar református múltnak, és ezzel a kálvinizmus történelmi részének tett nagyon jó szolgálatot.

Érdekes egyénisége volt ebben az időben a budapesti teológiának Kovács J. István. Az első világháború alatt és után a dunamellék legnépszerűbb embere volt. Egyetlen komoly és esélyes ellenfele Ravasz Lászlónak a püspökválasztásnál. Sem meghitt barát-

ság, sem közös teológiai gyökér nem kapcsolta Sebestyén Jenőhöz, mégis egyik erőssége lett a történelmi kálvinizmus mozgalmának.

Diákkorában Franciaországban tanult, és ezt a kapcsolatát élete végéig ápolta is. Egyházjogász, szociológus volt. A Bibliához igen, de a dogmatikához nem sokat értett. Nem elvi meggondolások vezették a történelmi kálvinisták táborába, hanem annak nagy, kiterjedt, átfogó, nemzetébresztő és társadalmi munkáját értékelte.

Kováts J. Istvánon keresztül egy másik lelki mozgalom talált utat egyházunkban: az ún. Oxford Mozgalom, vagy Csoport Mozgalom. A mozgalomnak négy alapelve vált ismeretessé: „amit mond és tesz az ember, azt a mindent átfogó abszolút szeretet, abszolút igazság, abszolút őnzetlenség és abszolút becsületesség mérlegére kell tenni.” Különösen a négy „abszolút” szót olyan egyénien, hatásosan tudta Kováts J. István kimondani, hogy a jelzők mellett a négy fogalom is feledhetetlenné lett annak, aki ezt tőle egyszer hallotta. A bűnbánat, a bűnvallás, a gyakorlati keresztyén élet, amit ez a mozgalom zászlajára írt, igen nagy hatással volt erre a komoly keresztyén és végtelenül gyakorlatias gondolkodású professzorra. A teológiai hallgatókból kis kört alakított, meghívta őket Somlyói-úti villájába, és ezeken a biblia- és imaórákon nagyon komoly beszélgetések folytak. Számos fiatalember köszönhette ezeknek a bizalmas együttléteknél élete megújulását.

Kedves, meleg, vonzó egyéniség volt a professzorátusban Bilkei Pap István. Régi egyházi hagyományokkal, papi ősökkel a családfáján örökségül kapta lelkész jellemét és annak szép vonásait. Szavai óvtak a pietista kegyesség formáitól és lelkétől, egyénisége azonban ellenállhatatlanul lehelte ezt a hívő kegyességet. Aki elolvasta a tolla alól kikerült Belmisszió Hősei-t – márpedig minden teológus kezén megfordult ez a kedves életrajzi gyűjtemény, hiszen anélkül nem lehetett az ő tantárgyaiból eredményesen kollokválni – az a teológus az ún. pietista mozgalom hatásával, munkájával, gyümölcstermésével találkozott ennek a könyvnek a lapjain. Bilkei Pap István, ez a minden mozgalmi kereteken kívül-, helyesebben felül álló professzor képviselte akkor a budapesti akadémián a német „belmisszió” gondolatot.

A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség, a Soli Deo Gloria munka, az Oxford Mozgalom bibliaórái, angol, holland, német hatások egyaránt érvényesültek tehát a budapesti református teológián akkor, amikor Joó Sándor odakerült.

Mindegyik hatott rá, de nem csatlakozott egyikhez sem.

A Mekdsz-től megtanulta a napi bibliatanulmányozás rendkívüli fontosságát.

Az SDG megszerettette vele a holland teológiát és a már eddig is ismert és szeretett holland népet.

Az Oxford Mozgalom feltárta a keresztyén élet forrásait. A bűn komolyságát, a bűnbánat elkerülhetetlenségét és a kegyelem kizárólagosságát.

Nem mondta, hogy én Pál vagyok vagy Apollósé, hanem mindegyiktől azt tanulta meg, hogyan kell Krisztusé lenni. Ezt a lelki függetlenséget és pártatlanságát, sehova sem tartozását, és mégis mindenüvé tartozását mindig, élete későbbi folyamán is igyekezett megtartani.

Megtalálni a textus üzenetének a lelkét

Tudatosan gyülekezeti lelkésznek készült. És azokat a tapasztalatokat, amiket élete egyes állomásain elraktározott, ennek a célnak, életfeladatnak a szolgálatába akarta állítani. A teológiáról tudományos ismereteket és szilárd erkölcsi fundamentumot hozott. Hollandiából történelmi távlatokat, gyakorlati keresztyén életre való indításokat és emlékeket, a református gyülekezeti élet sokszínű tapasztalatait hozta. Első magyar mun-

kahelye a Kálvin tér. Budapest legelső gyülekezete. Maradandó alapokat kapott itt is. Principálisai akkor a magyar református egyház legkimagaslóbb vezető egyéniségei voltak. Egyik segédlelkész kollégája pedig később a teológiai tudományok hivatott művelője lett.

A leggyakorlatibb tapasztalatokat gyülekezeti lelkészi munkájához itt, Kálvin téri segédlelkészi éve alatt nyerte. Itt gyökeresedett meg benne a gondolat, hogy gyülekezeti lelkész lesz.

Megszerezte a legmagasabb teológiai tudományos fokozatokat. Otthonos lett különösen szaktárgya, a gyakorlati teológia minden kérdésében. Figyelemmel kísérte a legújabb kutatásokat és eredményeket – mégsem akart soha teológiai tanár lenni. Később, amikor ezt felajánlották neki, megköszönte, de nem habozott egy pillanatig sem. Nem vállalta. Pedig édesapja és Ravasz László püspök is unszolták. Nem erőltették azonban, mert látták, hogy képességei és adottságai szerint a gyülekezeti munkában van az igazi helye. Oda is vágyott mindig. Szerette az embereket, és szeretett velük foglalkozni. Minden emberi probléma érdekelt, örömmel adott tanácsot és figyelemmel hallgatta a panaszt.

Itt, a Kálvin téren olyan tanítómesterei voltak, mint Ravasz László és Muraközy Gyula.

Ravasz Lászlótól az igehirdetést, Muraközy Gyulától a pásztori munkát tanulta. Nem megtanulta, csak tanulta.

Egyiket sem lehel megtanulni. De azt tanulni a legképzettebb embernek is kell élete végéig. Joó Sándor aztán végképp nem volt alkalmas arra, hogy az igehirdetést – még ha egyáltalán lehetséges lenne is – megtanulja valakitől. Akár a legjobb és legkiemelkedőbb igehirdetőtől is. Semmi sem állott olyan távol az egyéniségétől éppen ezen a területen, mint az, hogy epigon legyen.

Kétféleképpen lehet mások modorát, gondolatait, szavait, mondanivalóját, életstílusát átvenni.

Lehet azt plagizálni. Durván átvenni. Kisajátítani. Utánozni. Így támadnak az epigonok.

De át lehel venni, mint értékes „örökséget”. Olyan hagyatékot, amit át kell venni. Tovább kell adni. Újra öltöztetni. Kiszélesíteni, átegyenesíteni. Tovább fejleszteni, mint „felfigyeltető” mondanivalót, ami kínálja magát. „Az ilyen kínálást nem jó, olykor pedig nem is szabad visszautasítani” – írja egy helyen Devecseri Gábor, a szépprózás esztétikusa a magyar irodalomnak.

Ravasz Lászlónak abban az időben rengeteg utánzója akadt. Valóságos iskolája volt. Alig akadt olyan fiatal lelkész, aki hosszabb vagy rövidebb ideig ne került volna a püspök igehirdetési modorának, kifejezőmódjának, szóösszetételeinek és párosításainak hatása alá. Volt, aki akaratlanul, de voltak számosan, akik szándékosan.

Joó Sándor nem tartozott ezek köze.

De megértette Ravasz igehirdetésének a lényegét és abból tanult. Volt is mit tanulnia.

Nem a beszédek szerkezetét, felépítésének konstrukcióját, nem az utolérhetetlen egyéni, érett és csiszolt stílust, nem az egymásból folyó gondolatok összekapcsolódásának a vaslogikáját igyekezett ő megtanulni Ravasz Lászlótól, hanem az igehirdetés lelkét. Az Ige mondanivalójában való elmélyülést. Azt a titkot, hogy Isten egyetlen egy dolgot akar mondani kijelentésében, és minden részlet, minden magyarázat ezt az egyetlen nagy és örök titkot kell, hogy feszegesse, megértse, továbbadja és elfogadhatóvá tegye, megvalósítsa.

És erre készülni kell!

Késznek kell lenni lelkileg ennek az örömhírnék a továbbadására, hirdetésére. Készségesnek kell lennie a homilétának az evangélium közlésére: mit akarsz Uram, hogy mondjak?

Megtanulta a püspöktől, hogy így általában egész életével is készen kell lennie erre a feladatra. Mert ez a tulajdonképpeni lelkipásztori megbízatása.

Még öregedő fejjel is sokszor emlegette Joó Sándor azt a fiatal korában hallott Ravasz-anekdotát az igehirdetésről, ami annak idején szájról szájra járt.

– Prédikáció előtt nagyon jót tesz egy-két csésze fekete! Sokat segít ez. De ha már ez sem használ, akkor nincs más hátra: becsületesen fel kell készülni.

Ravasz László minden prédikációjára lelkiismeretesen készült.

– Egy prédikációt – szokta mondani – tulajdonképpen kétszer kell leírni. Egyszer, mielőtt elmondja az ember, másodszer, amikor már elmondta. Ekkor lesz igazán kész. Persze ezt nagyon nehéz megtenni, és nemigen teszi meg senki.

Ezt a komoly készülést tanulta meg Kálvin-téri káplánsága idején Joó Sándor is.

Nem volt benne Krisztus

Szabó Aladár, a magyar „belmisszió atyja”, akkor már öregedett. Hatása még érezhető volt, de közvetlenül befolyása alá a segédlelkészein kívül már nem igen került senki. Kicsit fáradt, magába zárkózott, elvonult „üregúr” lett már. De a fiatalabb hívő lelkész-nemzedék is jól ismerte még ennek a nagy evangéliumi ébresztő egyéniségnek azt a híres tételét, amit akkor már a teológiákon is tanítottak.

Egy istentisztelet után nagyon fejcsóválva és látható elégedetlenséggel jött ki ez a kritizálni nem igen szokott, inkább épülésre vágyó ember a templomból. Egy fiatal lelkész prédikált, aki meglehetősen meg volt elégedve a szolgálatával, és inkább dicséretet, mint kritikát várt.

– Fiatalember, – kezdte az öreg Szabó Aladár – ennek a prédikációnak egy nagy hibája volt. Szép volt a felépítése, jól meg is fogalmazta a mondatokat, értelmesen adta elő. És mégis volt egy igen-igen nagy hibája.

Most már mindenki várta, hogy mi is volt hát ennek a különben nagyon szép prédikációnak az a nagy hibája?

– Nem volt benne Krisztus! – emelte fel az öreg úr egy kicsit a hangját.

– De hát a textusban szó sincsen Krisztusról – mentegetőzött a fiatal szónok. – Az egy ótestamentumi ige volt, és a szeretetről szólt.

– Jegyezze meg magának, fiatalember –, mondta nagyon komolyan Szabó Aladár – a Bibliában minden textus Krisztusról szól. Minden szó az Isten Igéjében Krisztushoz vezet. Krisztus a Biblia fővárosa! Ahogy a legkisebb tanyáról is vezet út az ország székhelyére, úgy a Bibliának is minden szavától vezet út Krisztushoz.

Minden út Krisztushoz vezet! Ezt tanulta Joó Sándor a teológián tudós professzortól, és ezt tanulta most a Kálvin téren a tudós igehirdetőtől.

Szószerű ima gyülekezet nélkül

Isten Joó Sándor számára „valami jobbról gondoskodott”. Akkor már bontakoztak a Pasaeréten Isten tervei.

Az év utolsó esti istentiszteletére készen állott a Gábor Áron utcai otthonban az egyszerű, de nagyon kedves, izléses szószerű is. Szilveszter délutánján végezték rajta az utolsó simításokat.

Amikor minden készen volt, és az utolsó munkás után is becsukódott az ajtó, Joó Sándor felment a szószékre. Valami nagy-nagy meghatódottsággal körülnézett az üres széksorokon, és az első imát ezen a szószéken nem a gyülekezettel, de a gyülekezetért mondotta el.

– Engedd Uram, hogy ebben a gyülekezetben ne szűnjék meg soha az Ige hirdetése, de ne engedd, hogy erről a szószékről mást is hirdessenek, mint a Te tiszta, igaz, kijelentett Igédet.

A templomszentelés után

Mikor azután az „új hajlék” környékén minden elcsendesedett, a gyülekezet hazament, a püspök elbúcsúzott, az egyházi az eltaposott gyönyörű virágokat septe már az először koptatott lépcsőkről – ott hátul, a templom megett kis irodában csak a „vezérkar” ült még együtt – akkor lejátszódott a napot befejező megható jelenet.

– Köszönöm, köszönöm Ede bácsi! – borult öreg barátja nyakába Joó Sándor. – Köszönöm ezt a drága napot, mely nekem felejthetetlen lesz, amíg élek.

– Nekem köszönöd? Te? – adta vissza az ölelést a boldog gondnok. – Mi, az atyák vesszük le a kalapunkat előtted, azért a nagy teljesítményért, amit fiatalember létedre köztünk végeztél.

– Én csak néztem azt, amit Ede bácsiék csináltak, és a háttérből imádkoztam érte.

– Először is nem igaz! Mert együtt dolgoztál velünk. Te is tárgyaltál, látogattál, adminisztráltál, kivetted a részed minden munkából. De aztán igazad van, még ezen felül csináltál valamit, ami óriási segítség volt ebben az építésben, ami sokszor többet ért minden emberi lázas munkánál, imádsággal nyitottál ki olyan kapukat, amelyeket mi hiába döngöttünk, egyengettél olyan utakat, amelyek csak így lettek járhatók. Ez a te külön munkád volt. A falak építéséből is derekasan kivetted a részed. Számon tartjuk mi ezt is! De a gyülekezet összegyűjtésében, a lelkek összetartásában, halott, hideg kövek és téglák meleg, élő lélekkel való megtöltésében te jártál elől.

– Édes fiam, édes Sándorom – vonta magához ismét az öreg gondnok a fiatal lelkeszt, – ezen a drága tünnepponon érezd meg, hogy mi téged nagyon megszerettünk.

– De most akármilyen hálásak vagyunk is egymásnak a testvéri kézfogásért – mondta elérzékenyülve Joó Sándor – adjunk hálát Annak, akinek mindent köszönhetünk. Szorítsuk meg egymás kezét, de fogjuk meg még jobban azt a kezet, amely minket is emel.

...ez volt a titka ennek a gyülekezetnek: az elnökség nagyon szerette egymást, megbecsülték egymás munkáját, de tudott szívből együtt imádkozni, és Istennek hálát adni is ...

Szerettek együtt dolgozni. Egymásnak az emberi megbecsülést megadták. Készek voltak az emberi teljesítményt értékelni. De az eredményeket Annak kezéből vették, aki adta azokat és meg tudták köszönni illetékes helyen a felülről jött áldást.

Hogy a szavak ne értéktelenedjenek el

Az igehirdetést tartotta a gyülekezet legfontosabb munkájának. De a templomi igehirdetést csak bevezetésnek vette a hétköznapi igehirdetéséhez. Nemhiába ragadta meg lelkét néhány évvel azelőtt a „Hétköznapi Ura”, az igehirdetést is a hétköznapi feladatának tekintette.

– Ahogy az univerzumnak nincsen határa, a igehirdetésnek sincsen. Étetünk egyetlen mozzanatára nem lehet azt mondani, hogy ez már nem az Ige hirdetése. Jaj, ha nem az! Annak kell lennie! A teológia elhatárolhatja a diszciplínákat, de az élet ezt nem ismeri el.

Egyházi életünkben akkor nem vész el a szavak lemérhetetlen jelentősége, ha az Igét mind a szó, mind az élet hirdeti! Szavak nélkül semmire sem megyünk, de csak szavakkal semmit sem tehetünk.

- Beszélj és szeress ...
- Szeress és vigasztalj ...
- Vigasztalj és segíts ...
- Segíts, de mutass rá a Segítőre ...
- A Segítő szólt ... beszéld el ezt másoknak ...

Ez az igehirdetés és igehirdető örök körforgása. „Minden dolgokat szeretetben menjen végbe.” A beszédek és a tetteitek egyaránt.

Az elsőrendű segédcsapat

Elsőrendű segédcsapata kezdettől fogva az asszonyok voltak. Az a típusú gyülekezeti munka, amit Joó Sándor végzett az igehirdetésben, talán mélyebben hatott a férfiakra, mint az asszonyokra: erősen szólt az értelemhez is, nemcsak az érzésekhez és a szívhez. De egyénisége, bibliaórái, közvetlen igemagyarázása, lelkigondozó tevékenysége jobban megmozgatta a női lelket. Az igehirdetésben inkább benne volt az esze, a lelkigondozásban inkább érződött a szíve.

A férfiak újra végiggondolták és megvitatták mondanivalóját, az asszonyok körülsegítették diakóniai munkáját.

A férfiak jobban megnyitották pénztárcájukat, ha erre volt szükség. Az asszonyoknak mélyebben tárult ki a szíve, amikor egy-egy gyülekezeti munkát, szegénygondozást, árvaügyet kellett felkarolni.

A gyülekezet munkatagjainak a problémáját a férfakkal vitatta meg, de rendszerint az asszonyokkal valósította meg.

Beidéztek

Még el sem ült valójában a csatazaj, alig szűnt meg az ágyúdörej, Joó Sándort már beidéztek illetékes helyre, és emberekről, azok magatartásáról, eseményekről és szenvedések okozóiról kértek beszámolókat.

Nem adott...

Igen udvariasan, de nagyon határozottan elzárkózott minden ilyen vallomás elől.

Pedig mennyi minden titok, hány szomorú arckép, töménytelen felejthetetlen kín szorította össze a szívét, amikor emberekre gondolt, akik rábízták a maguk és a mások titkát.

Most tartotta igazán magát ahhoz az alapszabályhoz, amit a Hegyi Beszédből tanult: Légy jóakarója a te ellenségednek. Nem csak prédikálta a Róm 12-t, hanem cselekedni is akarta: senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek.

Csalódtak benne azok, akik azt hitték, hogy az ő révén mennyi minden adat birtokába fognak jutni. És ezért a „csalódásért” az új rend munkásai és őrei még jobban kezdték szeretni, becsülni és tisztelni, mint eddig.

Ahogy tudott hallgatni 1945 előtt, éppen úgy tudta titkait magába zárni 1944 után.

Az ökumenikus gondolat

1948-ban őt is különösebben megérinti az ökumenikus gondolat. Egész lelkével vágyik erre a „testvériességre” – a keresztyén egységre.

A gyülekezetét is készíti a nyári nagy amszterdami keresztyén világgyűlés mondanivalóinak megértésére. Május 2-án erről prédikál: „És léssen egy akol és egy pásztor.” (Jn 10,16) Ritka világos módon fogalmazza meg ennek az Igének a mondanivalóját.

Pontos fordítás szerint így kellene mondanunk: „léssen egy nyáj és egy pásztor.” Mert nem az akol a fontos, hanem az, hogy a különböző aklokban levő juhok ugyanahhoz a pásztorhoz tartozzanak. Tehát lehet a Krisztus nyája egy akkor is, ha akármennyi, és egymástól akármennyire különböző akolban van is szétszotva. Minden akolnak meg lehet a maga sajátossága, házirendje, épületstílusa, lehet az az akol szerény, egyszerű, fehér falú építmény, a másik pedig színpompás képekkel és szobrokkal díszített hatalmas alkotmány, nem ez a lényeg, hanem az, hogy a bennük levő juhok mind ugyanahhoz az egy Pásztorhoz tartoznak.

A részletekben lehetnek különbségek, sőt ellentétek közöttünk, a keresztyének között, mégis egy nyáj az egész, ugyanannak az egy Pásztornak az egy mennyország felé terelt nyája. És a jelenlegi összekuszált világhelyzetben – hirdeti a pasaréti szószéken az amsterdami gondolatot – a legbűnösebb luxus lenne, ha a Krisztus egyháza tovább mélyítené a polemikus szakadásokat a maga testében. Egyre sürgetőbb a szükség, hogy a keresztyénség nagy egysége nyilvánvaló legyen.”

A diakóniai munka

A gyülekezeti életben megerősödik a diakóniai munka. Erről az egyházi feladatról Joó Sándornak a szokványos teológiai gondolkodástól eléggé eltérő, sőt, talán alapvetően más elképzelései voltak.

– Az egyháznak minden életmegnyilvánulása nem egyéb, mint Krisztus megváltói munkájának folytatása. – Ezt nem csak leírta, hanem hirdette és gyakorolni is próbálta. A gondolat csíráját meg holland tanulmányaiból és tapasztalataiból szerezte.

Ebbe a gondolatba ágyazta be a szeretetmunkáról való teológiai elképzeléseit is.

– Az egyház diakonális funkciója nem egyéb, mint Jézus megkezdett főpapi munkásságának folytatása az egyházban.

– A diakónia azonban nem a mai értelemben vett szociális jótékonykodás, vagy humanus filantrópia, hanem mindenek előtt a szociális bajok miatt kísértésbe levő lélek mentését tartja szem előtt. Nem a munkanélküliség problémáját akarja megoldani, hanem egy munkanélkülire akar segíteni.

Ezen a gondolatsoron azután még tovább megy, és a saját gyülekezetének a szociális, diakóniai munkáinak a célját kitűzi.

– A szükségben lévő egyháztag érezze azt, hogy nem egy jószívű ember, nem egyesület vagy intézmény könyörült rajta, hanem a Krisztus szeretetét árasztja felé a közösség, az a Krisztus teste, amelynek ő is élő tagja.

Sokszor hangoztatta Frey Erzsébet, a nagy szeretetmunkás híres szavait: A lélek ápolása a szegényápolás lelke.

A 15. éves évforduló

Az első, az egész gyülekezetre kiterjedő jubileumi ünnepség a megalakulásának 15 éves fordulója volt.

1953. február 8-án este 6 órakor valóban „zsúfolásig” megtelt a gyülekezeti-terem. Az asszonyok irigylésre méltó ízléssel, gondossággal terítették szeretetvendégségre.

Az egykorú krónikás szerint nem csupán a gyülekezet tagjai voltak nagyon szép számmal jelen, hanem résztvettek a szeretetvendégségen és fel is szólaltak azok a lelkipásztorok, akik az alapítás munkájában segítséget nyújtottak. Hálaadó ünnep volt ez!

A gyülekezet igen nagy szeretettel köszöntötte első, és azóta állandóan itt szolgáló lelkipásztorát. Megemlékeztek arról, hogy a legelső prédikációjában, amelyik Pasaréten elhangzott, mit mondott annak idején.

„Lelkészeiktatás közben történt az egyik faluban, hogy amikor az első istentisztelet végeztével a templom előtt beszélgettek a hívek, egyikőjük odafordult az új lelkipásztorhoz, mondván: Azt kívánjuk, hogy amikor a tiszteletes úrra nézünk, Jézus Krisztus jusson róla eszünkbe!

– Új állomáshelyemen, mint ennek a kezdő gyülekezetnek kezdő segédlelkésze, egész jövőendő programomat ebben a néhány szóban szeretném összefoglalni: minden igyekezetemmel azon leszek, hogy mindenkinek, aki meglát vagy szóba áll velem, Jézus Krisztus jusson eszébe!”

Csillogtak a szemek, mosolyogtak boldogan az arcok, amikor teázás közben ezt az idézetet hallgatták.

Leányfalun Ravasz Lászlónál

Joó Sándor alig vett részt a nagyon élénk beszélgetésben. Annyira hallgatag volt, hogy magának Ravasznak is feltűnt a szótlansága.

– Sándor, csak nincs valami baj, hogy olyan elgondolkoznak látszol? – igyekezett a házigazda őt is bevonni a társalgásba.

– Nem ... azaz... nincsen, – rezzent fel Joó Sándor, – csak egy ilyen kedves évfordulón lehetetlen, hogy az ember a maga életén is el ne tűnődjék.

– Nana! Fiatal ember vagy te meg arra, hogy tűnődgess. Hála Istennek szép családod, szép munkád, szép gyülekezeted van. Megáldotta Isten az életedet.

– Köszönöm szépen a biztatást, de megvallom őszintén, hogy éppen arra gondoltam, hogy lassan én is elérem a 60. évemet és alapjában véve az egész életen át nem csináltam semmit.

– Sándor, amit te csináltál, az nagy dolog volt. Igét hirdettél. Az igehirdetés: tett! Sőt, a legnagyobb tett, amit ember végezhet. Te a legnagyobb emberi tettet végezted egész életeden keresztül.

... A későbbi hónapokban de sokszor gondolt a püspök szavaira Joó Sándor ..., de sokszor mondta el beszélgetés közben bizalmas barátainak, hogy milyen sokat jelentett neki akkor, abban a pillanatban a kicsit csüggedt lelkiállapotában Ravasz Lászlónak ezen a klasszikus megállapításán keresztül az az apai biztatás, ami abból kicsendült.

Nem félsz a haláltól?

Egy holdvilágos éjszaka a Pasaréti úton sétálgatva beszélgettünk. Sok minden szóba került az életről, munkáról, halálról, felelősségről, félelmekről és öregedésről.

Valami ötlettől megragadva ezzel a kérdéssel fordultam oda Joó Sándorhoz:

– Nem félsz a haláltól?

Megállott. Felém fordult. Megragadta a vállamat, és valami nagyon mélyről fakadó meggyőződéssel válaszolt.

– Az örökélet, az üdvösség a legnagyobb realitás. A halál az ebbe vezető kapu. Hogy félnék hát tőle? Nekem az élet Krisztus, a meghalás nyereség. Szeretek élni, de boldogan halok meg!

Gyökössy Endre Joó Sándorról

– Azt hiszem, nemigen hinnék el azok, akik őt nem ismerték, hogy Joó Sándor olyan volt, amilyen. Ritkán terem olyan egyéniség, mint az övé. Négy kimagasló tulajdonság jellemezte: igehirdetői rátermettsége, diakóniai elhivatottsága, lelkigondozói képessége és mindenek fölött különleges egyénisége.

– Várj csak! ...miből is tevődött össze az ő nem mindennapi s mégis olyan természetes egyénisége?

– Szeretet volt benne. Ez volt az uralkodó vonás. Ez minden más fölé emelkedett: az egész valóját átjáró szeretet. Ő maga olyan volt, mint a mézes üveg, amiről azt hiszem, hogy az utolsó igehirdetésben beszélt. „Ha egy mézzel teli üveget összetörnek, abból akkor se epe, hanem méz fog kifolyni...” Soha nem hallottam „epésnek”, pedig de sokszor összetörték.

– Szolgálatkész volt. Önfeláldozó módon tudott segíteni. A szó szoros értelmében áldozat árán segített azon, aki erre rászorult. Nem volt szolgálékú ember, de szolgáló ember volt. Szolgátságba adta magát Istennek és az embereknek.

– Szerény volt. Még abban is, ahogy a dicséretet elfogadta. Ahogy rámosolygott arra, aki neki megköszönt valamit. Nem szabadkozott, érezte, hogy az nagyképűség lett volna. Szerényen tudomásul vette a köszönő szót.

– Érzékeny ember volt. Nem úgy, hogy hamar meg lehetett sérteni, – mert egyáltalában nem lehetett megsérteni. Hanem érzékeny volt úgy, mint a kifeszített húr. Ha hozzáérték, azonnal reagált, és ez a reakció mindig dallam volt, mindig konzonancia.

– Tudós volt. Ezt soha nem fitogtatta. Állásfoglalásaiból lehetett látni. Abból, ahogy viszonyult a nagy problémákhoz. Úgy, ahogy ő tette, csak az az ember tudott kapcsolódni, leválasztódni, véleményt mondani, eseményeket megítélni, gondolatokat értékelni, akiknek nem csak széleskörű ismeretei, hatalmas olvasottsága – hanem kifejtett ítélőképessége is volt.

– Tudományában három szál szövődött össze. Az a veleszületett magasszintű szellemi képesség, amit Isten adott neki. Az a sok ismeret, amit szellemi munkával maga szedett össze. És az az életszemlélet, amit Igéből, imádságból, Istennel való állandó gyermeki közösségből Szent Lélek által kapott.

Felejthetetlen és pótolhatatlan nekem azok az igehirdetésekre való együttműködések – folytatja a visszaemlékezéseit Gyökössy –, amiket a nagy ünnepek előtt végeztünk. Egy-egy teljes napot nálam töltött ilyenkor Joó Sándor. Itt is ebédelt velünk. Együtt választottuk ki az ünnepi textust, és imádkozva kerestük annak mondanivalóját.

– Mindig megkapott az a rendkívül értelmes készenlét, ahogy Sándor pár pillanat alatt megtalálta a kiválasztott Ige központi mondanivalóját. És ezt olyan világosan, egyértelműen tudta megfogalmazni, hogy igazán csak a kifejtés maradt hátra. Rendszerint én szállítottam aztán az illusztrációkat – teszi hozzá mosolyogva ez a sok emberi nyomorúságot, örömet, küzdelmet, vallomást ismerő pásztor, akinek szeretetébe annyi ember tette le élete terhét.

– Sándornak hallatlan Bibliaismerete volt. Rengeteg verset, egész fejezeteket szinte könyv nélkül tudott. Egy-egy idézetet azonnal képes volt megtalálni. Még Biblia-olvasó emberek között is ritkaság ez a nagy tájékozottság. De ez még nem minden. Az ő Biblia-ismerte ennél a lexikális, lokális tájékozódásnál sokkal több volt. Nemcsak a Biblia szövegét ismerte az átlagosnál jobban, hanem azt, amit a szöveg, a betű, az egész Könyv magában foglalt: a Kijelentés Lelkét.

– Ezért tudta olyan hamar és olyan világosan megfogalmazni, hogy mit mond a textus?!

– Aztán, okos ember volt, jó pásztor, benne élt a mai világban, ismerte az embereket, és pedig a mai embereket, azoknak igényét és lelki szükségét – ezért tudta a textus mondanivalóját nemcsak világosan, hanem a mai nyelven, mindig érdekesen és újszerűen összefoglalni.

Azzal a benyomással fogott kezét búcsúzásnál Gyökössyvel, hogy semmi csodálatos nincsen abban a jó barátságban, ami ezt a két pástort egymáshoz kapcsolta.

Olimpiai lopás

1960-ban történt a római olimpia alkalmával. Az egyik ország női úszói éppen a stadion öltözőjében készülődtek a versenyre. Mindnyájan izgatottak, és ez nem is csodálható. Az egyik lány, Szilvia, éppen most kapott hazulról egy nagyobb pénzösszeget. Hirtelen keresni kezd, de nem találja. A lány azonnal fölkiált: valaki ellopta a pénzem! Nem megyek addig versenyezni, amíg meg nem kerül. Mivel közeledett a perc, amikor indulni kellett a versenyre, azt kérte a lányok edzője, hogy mindenki fordítsa ki a zsebeit. Persze erre valamennyien felháborodtak, hiszen mind gyanúba keveredtek. Ebben a feszült pillanatban a legfiatalabb versenyző benyúlt a táskájába és kivette belőle a keresett pénzösszeget.

– Itt van, mondotta Éva, nagyon sajnálom, de itt fekvő a pénz a padon s ezért tettem el. Egy-szerre feloldódott a feszültség, és eltűnt a bizalmatlanság kísértete. Csípős megjegyzések hangzottak el, amellyel Évát tolvajnak nevezték. El is határozták, hogy kizárják a versenyből. Közben már indulni kellett a medencéhez, Éva pedig ott maradt az öltözőben. Nem sokkal később boldogan tértek vissza a lányok. Szilvia első lett a versenyben, aranyérmet nyert. Éva pedig megbűnhődött, mondták a többiek, vége a karrierjének!

– Azért fogadjuk meg, hogy senkinek sem mondjuk el a dolgot. Szilvia is odament Évához, és a megbocsátás jeléül kezét fogott vele. Közben levette a szemüvegét, és beletette a fürdőköpenye zsebébe. És ott került kezébe az elveszettnek vélt pénzösszeg.

– Az ég szerelmére, kiáltott fel, itt van a pénz, amiről azt hittem, hogy ellopták. Ezzel kiderült, hogy nem Éva lopta el a pénzt. Mindnyájan megrohanták tehát, hogy miért vállalta mégis magára.

– Semmi más kiutat nem láttam a feszült helyzetben, mondotta Éva. Éreztem, hogy elveszett a bizalom, és senki sem bízik a másikban. Ez a bizalmatlanság megmérgezte együttesünket. Tudtam, hogy így nem lehet versenyezni és aranyérmet nyerni. Fél évig készültünk erre a versenyre. Nem szabad, hogy a sok fáradság kárba vessen. Én vagyok a legfiatalabb, és ezért gondoltam, hogy nem sokat veszít velem a csapat. Az a pénz, amit kivettem a táskámból, szerencsére épp annyi volt, amennyit Szilviától állítólag „elloptak”.

Éva szavait éljenzéssel fogadták. Csak Szilvia kezdett sírni és borzalmasan szégyellte, hogy így megrágalmazta barátinőjét. Levette nyakából az aranyérmet és Éva kezébe nyomta.

– Téged illet meg, mondotta, hiszen én nagyon megbántottalak. Éva azonban vigasztalni kezdte.

– Ne sírj, Szilvikém, hiszen te megérdemled ezt szép teljesítményedért. Nekem úgysem volt semmi esélyem a győzelemre...

Annyi azonban bizonyos, hogy Éva is megérdemelt volna egy aranyérmet, ha az áldozatkész-ségből is rendeznének versenyt az olimpián...

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Arcképek a Bibliából

Jakab és János – a nagyravágyó tanítványok

Alapige: Márk 10,35–40

Most két személynek az arcképéhez érkeztünk. Jakab és János, a Zebedeus fainak portréjához. A két arc azonban egyé tud olvadni a közös cél elérésében. Egy akaraton vannak, és együtt próbálják meggyőzni a Mestert, hogy teljesítse kérésüket. Mennyire más képet mutat sokszor a mai világ, ahol nincs megértés a testvérek között, hanem a harag, a széthúzás, a viszály. Milyen jó, hogy e két testvér között ott van az egyetértés, együtt tudnak munkálkodni. Hiányzik közülük az irigység, a harag. Ezek igazi testvérek – mondanánk. A Szentírás ebben példát mutat. A felületes szemlélő szerint ez is lehet egy üzenet ebben az igében.

A portré azonban teljesen mást mutat. Az igében a nagyot akaró, nagyravágyó tanítványokkal állunk szemben. Tulajdonképpen a két testvéren keresztül azt az emberi magatartást látjuk, amely a saját akaratát akarja érvényesíteni, azt szeretné keresztül vinni, bármi áron. Az eszköz nem fontos, csak a cél.

Jakab és János, a Zebedeus fiak ezt teszik. Nem nézik a többieket, a tíz társat. Nem kérik ki véleményüket. Külön úton járnak. Nem avatják be őket a terveikbe, hanem megállnak Jézus előtt, és nekiszegzik a kérést: „Add meg nekünk, hogy egyikünk jobb kezed felől, másikunk pedig bal kezed felől üljön a te dicsőségedben.” (37. v.)

1. Hogyan jutottak el ezek a tanítványok eddig a kérésig?

A történet előzménye, hogy Jézus tudatja tanítványaival, hogy Jeruzsálemben fognak menni. Igaz, hogy elhangzik az is, hogy ott neki sokat kell szenvedni, de e mellett elsiklik a figyelmük. Azt azonban már tudják, hogy Jézus a megígért Messiás, aki dicsőséget hoz erre a világra. Ők csak ezt várják. A dicsőséges földi országot. Jézusban nem a mennyei királyt látják, hanem az eljövendő földi uralkodót, aki Dávid dicsőséges országát újra megalapítja.

Földi dolgokról gondolkoznak a tanítványok. Milyen jó lenne, ha itt a földön megvalósuló Krisztusi királyságban ott lehetnének a király jobb és bal keze felől. Mi van e kérés mögött? Az ókorban a legnagyobb megtisztelés az volt, ha valakit a házigazda vagy az uralkodó maga mellé ültetett. Ez lehetett egy előkelő vendég, vagy fontos tanácsos, főember. Mit akarnak a tanítványok? Részesülni Krisztus dicsőségéből. Sütékérezni az Ő dicsfényében. Mit akarnak a tanítványok? Rangot, hatalmat, befolyást. Főemberek szeretnének lenni Jézus eljövendő királyságában.

Mennyire hasonlít Jakab és János kérése a mai ember vágyához. Mit akar sokszor az ember? Egy befolyásos ismerőst, barátot, akinek a segítségével el tud intézni ezt-azt az életben. Vagy azt, hogy ő maga is feljebb jusson a ranglétrán. Így növekedik befolyása, hatalma, ereje. Olyan pozícióba kerül, ahonnan már könnyebben tudja egyengetni saját, illetve családjá útját, és valamilyen kis előnyhöz is jut. Pozíció van, ezért hatalmam van. Hatalmam van, ezért vagyok valaki. Vagyok valaki, ezért felnéznek rám. Felnéz-

nek rám, tehát nagy vagyok. Talán félnek is tőlem. Aki rosszat akar tenni nekem, azt el tudom tiporni.

A baj az, hogy mindez kivetítődik a tanítványok életére. Szerintük Isten országában is ezek a kritériumok fognak uralkodni. Mít mond ezzel szemben Jézus a nagyságról? „De nem így lesz közöttetek; hanem, a ki nagy akar lenni közöttetek, az legyen a ti szolgátok.” (Mk 10,43) Ők nem szolgálni akarnak, hanem sütkérezni a hatalom fényében, Jézus királyi dicsőségében.

A kérdés itt az, hogy a mi portrénk ehhez az arcképhez hasonlít-e. Vizsgáljuk meg magunkat, és nézzük meg, hogy ott van-e a Jakab és a János által képviselt érzés a mi életünkben? Ha, igen, akkor hogyan lehet ellene védekezni. Mít akarunk? Sütkérezni Krisztus dicsőségének a fényében (én vagyok az igazi tanítvány, mert...), vagy szolgálni, és ezzel növelni az Ő dicsőségét.

2. Jézus megállítja lelkesedő tanítványait. „Nem tudjátok, mit kértek.” (38. v.) Túl kicsik vagytok, hogy megértsétek mindazt, ami Isten országával kapcsolatos. Kiskorúak vagytok még, és túl nehéz számotokra ez a feladat, ami nem más, mind Jézussal végig menni a kereszt útján. Ezért teszi fel Jézus a kérdést számukra: „megihattjátok-e a pohárt, amelyet én megiszom; és megkeresztelkedhettek-e azzal a keresztséggel, a mellyel én megkeresztelkedem?” (38. v.) Vagyis vállaljátok-e mindazt, ami ezután rám vár? Velem együtt járjátok-e végig a szenvedés útját?

Mi tulajdonképpen a pohár illetve a keresztség, amelyről Jézus beszél? Az, ami virágvasárnap után következik. Amikor Jézus úgy imádkozik, hogy „Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár, mindazáltal ne úgy legyen amint én akarom, hanem amint te” (Mt 26,39), illetve amikor Péternek mondja „Tedd hüvelyébe a te szablyádat; avagy nem kell-e kiinnom a pohárt, a melyet az Atya adott nékem?” (Jn 18,11)

Jézus megkérdi a két testvért, hogy vállalják-e a szenvedést, a halált vele együtt. A válasz pedig egyértelmű. „Megtelhetjük.” (39. v.) Vállaljuk. Ott vannak a fogadkozások. Amikor a Gecsemáné-kertben Jézust elfogták, vajon eszükbe jutott-e a testvéreknek, hogy mit mondtak a Mesternek? Be nem tartott fogadkozások voltak a tanítványok életében. Ez is hozzátartozik a mai portréhoz.

A mi életünkben is gyakran vannak fogadások. Gondoljunk csak arra, hogy az úrvacsora vételekor mi mindent megfogadunk. Vagy gondoljunk arra, hogy mit fogadtunk meg a konfirmáció alkalmával. Ezek a fogadalmak hányszor csak szólamok, amelyek szépen hangzanak, amelyek akkor pillanatnyilag sokat jelentenek számunkra, de elmúlik a pillanat és jön a hétköznap, és minden megváltozik, mert a mag sziklás talajra hull, és ha megsüti a nap, akkor kiszárad, mert nincs gyökere. (Mt 13,5.20)

Most újra próbáljuk önarcképként látni a portrét. Mi lehet az ember válasza? Mindent vállalok, mindent megteszek azért, hogy elérjem a célomat. Nem riadok vissza az áldozattól sem. A hírnévért, a pozícióért, ha kell, elmegyek a végsőkhöz. Kiállom a próbát. Vajon kiállom-e? Van-e elég erőm megtenni mindazt, amit megfogadtam? Vagy otthagytok mindent feleúton.

Jakab és János előtt felcsillan a remény. Lehetséges, hogy sikertül elérni mindazt, amit célul tűztünk magunk elé. Jézus, ha kicsit vonakodik is, de belement a dologba. Csak ki kell állnia próbát. Utána mienk lesz az, amire vágyunk. Csalfa remény azonban, ami a testvérek szívében van. Nem a hit által táplált reménység, hanem az emberi gyarlóságra és akaratra épülő légvár, ami egyszer szappanbuborékként szétpattan.

A két testvér válasza nem más, mint a minden vállalása, saját céljuk eléréseért. Megmutatjuk a többieknek, hogy többek vagyunk és többek leszünk, mint ők.

3. Jézus másodszor véglegesen lehűti a két testvér lelkesedését. Nagyon jó, ha mindent vállalnak vele együtt. De a jobb- és balkéz felől való ülést nem ő dönti el. Ez nem

az ő feladata, hatásköre. Sőt, Istennél az már eleve el van döntve. Jakab és János nem szólhat bele az isteni rendbe, döntésbe, azt nem változtathatja meg még akkor sem, ha mindent vállalnak és megtesznek Jézusért.

Az Isten dolgaiban nem lehet nagyot akarni. Ő már eleve elhatározott mindent. A mi dolgunk nem más, mint az, hogy alá vessük magunkat az Ő akaratának. Ott legyen életünkben az alázat. Nem az a fontos, hogy ott, Isten országában az Ő jobb- vagy balkeze mellett vagyunk-e, hanem hogy ott legyünk mindenképpen, ahol Ő van.

Mit mutat meg ez az arckép? Át kell rajzoljuk a nagyot akarás vonásait az alázatéra. El kell fogadjuk Isten akaratát. Ha ezt megtettük, akkor lehetünk igazából egy akaratú tanítványok, akik között nincs súrlódás, irigység, veszekedés, hanem a hit, és az a kérés, hogy „legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.”

Vitaindító kérdések

1. Mi a fontos a mi számunkra? Az, hogy Jézus jobb vagy bal keze mellett legyünk (hatalom, rang, folyás) vagy az, hogy ha utolsóként is, de ott legyünk Isten országában?

2. Földi intézményként képzeljük el Isten országát, akárcsak Jakab és János, vagy egy olyan helyként, amit „szem nem látott, fül nem hallott, emberi szív el nem gondolt”?

3. Az emberi versengés nem ismer határokat. Többet, jobbat, mint a másik. Ott van a pozitív versengés (pl. sport). De az ember sokszor tisztességtelen eszközökkel akar előbbre jutni. Meg lehet-e állítani ezeket az embereket, akik tisztességtelenül akarnak előbbre jutni?

4. Hol van az alázat a mai világban, amikor mindenki azt tanítja, hogy érvényesülj, ha másként nem, úgy, hogy taposd el a másikat. Egyáltalán ma érdemes alázatosnak lenni, vagy ha valaki ilyen, akkor az örökös vesztes lesz?

5. Át lehet-e rajzolni az ilyen portrét? A nagyravágyó vonások helyét fel tudja-e váltani a krisztusi alázat?

Rádioprédikáció

Adorjáni László

Kolozsvár–Alsóváros

Szövetségben Istennel

Alapige: 2Mózes 19,5

Mielőtt Isten a szövetséget megkötné Izráel népével, előkészíti. Ismerteti, hogy mit ajánl fel és mit vár el a szerződő féltől. „Most azért, ha figyelmesen hallgattok szavamra és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nékem valamennyi nép közt az enyéim; mert enyém az egész föld.” (2Móz 19,5) Isten egyenes, világos, előre megmondja tervét. Kimondott szava áll.

Bennünket inkább a homályosság jellemez, az, hogy nem mondunk meg tisztán mindent, és átverjük a másik felet. Gyakran megtörténik, hogy amikor nem értünk meg valamit Isten útjaiból, azt hisszük, hogy ő is ilyen megbízhatatlan, mint mi. Nagy tévedés! Azért is gondolkodunk így, mert nem ismerjük eléggé Őt, illetve nem ismerjük a szavát, a szövetséget. A legtöbb ember csak úgy, nagyvonalakban tud egyet-mást a Biblia igazságairól, történeteiből.

Sajnos, a Biblia rendszeres olvasása, tanulmányozása magánosan vagy gyülekezeti közösségekben sokak számára fölösleges időtöltésnek tűnik, sőt, egyeseknek szektás túlzás. Pedig azért fordították le anyanyelvünkre, hogy mindenki figyelmesen tanulmányozhassa azt.

A felajánlott szerződésben Isten azt kéri, hogy adjuk vissza önmagunkat neki: „enyém leszek.” A legtöbb embert nem kecsegteti ez az ajánlat. Jól van, sőt, jobban érzi magát Isten nélkül. „Magam ura vagyok, ne dirigáljon nekem senki!” – ez a lázadó alapállás jellemez a bűneset, illetve kisgyermek korunk óta. Nem szeretjük, ha Isten, vagy bárki zavarja életünk kibontakozását külön elvárásokkal, erkölcsi megkötésekkel, újabb feladatokkal. Egyébként is, miért legyen Istené? Megéri ez nekem? Mi hasznom belőle? – kérdezik sokan.

Lássuk hát, mit ajánl fel nekünk Isten. Isten bűnbocsánatot kínál a szerződésben. Ezzel együtt örömet az életben. Lelki békét a nyugtalan világban. Segítségét, gondjaink – terheink hordozásában. Testvéreket az egyedüllétben. A próbák, küzdelmek között erőt, a szenvedésben pedig célt ígér. Olyan útítársunk akar lenni, aki segítséget, támaszt nyújt. Ez élet végén pedig visszatérést az elveszített otthonba, Istenhez. Nem furcsa-e itt valami? Isten azt ajánlja fel, hogy ha neki adjuk önmagunkat, akkor Ő visszaadja életünket, de kijavítva. Micsoda jó „üzletet” ajánl Isten a szerződésben, azaz a szövetségben!

(Mindez akkor értékelődik fel szemünkben, amikor kiderül, nem elég, ha csak a magamé vagyok. Nem jó az embernek egyedül. Kell a társ, de a bűn megoldására nem talál társat senki. Mindenki küzd ezzel a kérdéssel, de segíteni valójában senki sem tud. Olyan ez, mint amikor mindenki adós, és nincs kitől kölcsön kérnie. Végül, amikor a halál árnyéka egészen közel kerül hozzánk, akkor tudatosul bennünk, hogy mennyire egyedül maradtunk.)

Mivel Isten bőkezű ajánlata ellenére is nehezen mondunk le az önmagunkhoz való jogunkról, Isten azzal is segít jól döntenünk, hogy nyomást gyakorol akaratainkra. Ez esetben szó szerint kihúzza lábunk alól a földet: „Enyém a föld.” – Mintha csak azt mondaná: már csak te maradtál ember, aki nem adta be a derekát!

A világegyetem Isten törvényei szerint működik, az állatok ismerik és engednek akaratainak. Most már csak az ember maradt, aki makacskodik.

De másként is ki tudja húzni lábunk alól a földet, például betegség, vagy természeti csapások által.

Amikor nagy veszteségek érnek, vagy amikor itt kell hagynunk mindent, akkor értjük meg igazán, milyen nagy érték Isten ajánlata: enyém vagytok. Mert bármi történjék is, nem vagyok, és nem maradok egyedül. A hiányos élet helyébe egy kiteljesített ad. Életem végén pedig Istenhez vissza, haza térhetek.

A szövetség célja tehát: visszafogad és visszaállít Isten oda, abba az állapotba, ahonnan kiesünk. A vele való örök és boldog együttléteből. Isten nem mond le tulajdonjogáról. Visszaigényel. A szerződés, amit nekünk felkínál, valójában tulajdon-visszaigénylési szerződés, melyet nekünk nyújt be Isten!

Mit döntünk tehát? Elutasítjuk, vagy aláírjuk? A keresztelekskor már aláírtuk, a konfirmáláskor, vagy úrvacsoravétel alkalmával tett fogadalmunkkal pedig sokszor megerősítettük, hogy tényleg elfogadjuk a szövetséget. Azt döntöttük, hogy az Ővéi akarunk lenni.

Ha a szövetséget elfogadjuk, akkor azt komolyan kell vennünk, be kell tartanunk. A szövetség csak akkor működik, ha mindkét fél megteszi, amit aláírt, vagy megígért. Ha valamelyik nem tartja be, nem működik a szerződés. Leáll. Isten bebizonyította, hogy a maga részéről nem vonja vissza ajánlatát, tulajdonának visszaigénylését.

Rajtunk tehát a sor. Aki nem kötött még Istennel szerződést, még megteheti. Aki már megkötötte, vegye komolyan, tartsa be, mert a mi javunkra, mi hasznunkra van.

Valóban megéri Isten tulajdonává lenni már itt a földi élet ideje alatt. Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Márton Csaba István

Jedd

Jövendőtl keresők

Alapige: Máté 28,18–20

Kedves szülők, keresztszülők!

Azt hiszem, nincs olyan bölcső ezen a világon, amely fölött aggodalmaskodó szívvel, jövőbe néző tekintettel, féltő szeretettel újból és újból az édesapa vagy édesanya fel ne tenné a kérdést: mivé lesz, hogyan alakul a sorsa, mivé fejlődik az Istentől ajándékba kapott kicsinyke élet? Mire nő fel a gyermekem?

Tele vagyunk félelmekkel, aggodalmakkal, mert környezetünk, mindennapi megélhetőségünk lehetősége egyre szűkebb keretek között vergődik. A világ romlása, erkölcsstelensége reánehazodik a lelkünkre, egyre keményebb harcot kell vívni azért, hogy megmaradjunk emberségesnek egy embertelen világban. A reánk bízott drága lelkeket szeretnénk megőrizni, de érezzük, hogy erőtleneek, sokszor gyengék vagyunk a saját hitünk, jövőbe vetett reménységünk megőrzésére is. A jövendőtl, amelybe szeretnénk belelátni – milyen lesz gyermekeink élete – nem a tapasztalat, nem az anyagi javak, hanem maga a mennyei Atyánk biztosítja. Isten által biztosított jövendőtl Jézus Krisztusban mutatkozik meg, aki az örökkévalóságba emeli a tekintetünket. Mi nemcsak a holnapra, holnaputánra, hanem az örökkévalóságra vagyunk elhívatva, hogy teljessé legyen az Istenképességünk, amelyre teremtettünk.

Az embernek jövőre van szüksége ahhoz, hogy élni tudjon. Lelkünk számára a jövő az, ami testünk számára az oxigén. Ti most azért jöttetek ide, hogy a reátok bízott kicsinyke életet a keresztség által elpecsételjétek az egy, örök, igaz Isten szövetségébe, hogy jelene és jövendőtl kibontakozzék az Úr Jézus Krisztus szeretetében. A keresztség, ami aláfolyl a gypnek fején jegy és pecsét arra nézve, hogy tagja annak a seregnek, amelynek töviskoronás királya – akinek hatalom adatott mennyen és földön – gyűjt és szétválaszt. A jövendőtl Jézus biztosítja, amikor szembejön, mellétek szegődik és nektek mondja: Tegyétek tanítványná, megkeresztelvé és tanítván.

A modern világ ember számára elvont fogalomná vált a tanítványság. A keresztség kiszolgáltatása egyszerű templomi szertartássá szűkült. A tanítvánnyá tevés és a tanítás kötelezettség és nagy felelősség szülőknek és keresztszülőknek egyaránt. A társadalom követelménye szerint a gyermeket nevelni kell azért, hogy boldogulhasson a sok kihívással szemben, élelmes legyen és meg tudjon állni majd a saját maga lábán, érvényesüljön, és meglegyen minden anyagi feltétele. Mindezek fontosak, nem elégségesek. Nemcsak a külső ember, hanem a belső, lelki ember növekedését is kell biztosítani, hogy az élet viharai, próbái között legyen mivel táplálkoznia. Nem elég csak mondani a gyermeknek, hogy tisztességes, becsületes legyen, hanem ezt élni kell tetteben, cselekedetben. Nem a szavakat, hanem az életünket követik és másolják. A gyermeki élet olyan, mint a fának a rügye, mely a gyökértől kapja a táplálékot. Miből táplálkozik, hova nyúlik szülők és keresztszülők, a ti éltetek gyökere? Az élő víz forrásából merítetek minden napon? Kérdések ezek, melyekre a válasz a gypnek növekedése során fog nyilvánvalóvá lenni. Krisztusba gyökerezve és szeretetében beburkolva lehet jövendőtl ennek a kicsinyke életnek, s mindezt reátok bizza Isten, akik elmondjátok: ígérjük és akarjuk, hogy ez a gyermek hitben növekedjék, és Krisztus tanítványaként önként tegyen vallást a maga hitéről.

E fogadalom teljesítése érdekében az Úr Jézus Krisztus egy csodálatos ígéretet tesz: „Veletek vagytok minden napon!” Nemcsak itt a templomban, hanem odakint a szürke hétköznapi napokban, a próbákban, a nehézségekben, a reátok bízott lelkek őrzésében és gondviselésében. Veletek akar maradni, hogy az élő víznek forrásából minden napon vehessetek, és erősödjék a hit, remény, szeretet, az Isten iránti hűség. Vigyétek Őt, az Élő Urat családi hajlékokba, hogy ti magatok és gyermeketek megáldasson e földön testben és lélekben s majd egykor örök üdvösséggel a mennyben.

Hogy mindez a titek legyen, Jézus veletek járása attól függ, hogy ti akarjátok-e magatokkal vinni az Életet és a jövődőt? Válaszoljatok lelketekből és kérjétek Őt: Urunk, Jézusunk velünk járj, hogy el ne essünk, el ne tántorodjunk, hanem legyen jövődönk Te benned és Te általad. Ámen.

Esketési ígehirdetés

Dénes J. Katinka

Bonyha

Elveszíteni és megtalálni

Alapige: Lukács 9,24

A mai igénk két kulcsszava: elveszíteni és megtalálni. Mindannyian elveszítettünk és megtaláltunk már valakit vagy valamit, fontos személyeket és dolgokat.

Ha csak a saját életünket nézzük, akkor is igaz, hogy bizonyos időben bizonyos dolgok elvesznek számunkra, és ettől szomorúak vagyunk, aztán öröm következik, mert megtaláltunk valamit.

Biztos vagyok benne, hogy a szülők az öröm mellett most úgy érzik, hogy elveszítettek benneteket egy kicsit, tibenneteket pedig annak a boldogsága az uralkodó, hogy megtaláltátok életetek párját. És ez jól van így, hiszen Isten maga mondja, hogy szerzett az embernek hozzá illő társat, és hogy ketten lesznek egy testté, és hadd tegyem hozzá: egy lélekké.

A mai napon örvendeznünk kell, hogy ez a két fiatal megtalálta egymást. De remélem, hogy nem vagytok ünneprontó, ha azt mondom, ez nem elég. Mindketten templomba járó fiatalok vagytok, nem idegen nektek ez a gondolat: bármennyire szeretitek egymást, bármilyen nagy is az elhatározás bennetek, nem tudjátok megtartani egymást, ha csak saját erőtokben bíztok. Egymás élete pedig végképp nincs hatalmatokban. Ezzel próbálkozni legalább olyan esélytelen, mint ha a karon ülő kisgyermek segítség nélkül járna akarna.

Hadd emlékeztessék titeket az ígére: „aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, aki pedig elveszti az ő életét énérettem, megtalálja azt.”

Az ige arra szólít fel titeket, hogy az életetek feletti uralmat, az irányítani akarást engedjétek ki a kezetekből, már most induláskor, és adjátok át Jézusnak, mert ő meg tudja tartani. És az Ő kezébe helyeztétek a jövődöbeli családokat életét, a hamarosan elhangzó fogadalmat, hogy jóban, rosszban kitarotok egymás mellett. Ha így vetitek meg közös életetek alapját, biztosak lehettek benne, hogy állni fogja az idő próbáját. Ti pedig tudjátok lemondani tetszetős dolgokról is, ha kell azért az életmódért, amelyet Isten megkövetel, azért az életért, amelyet felkínál.

Mert tudjátok, hogy az ígére nem csak erre az életre szól, hanem az örökkévalóságra. Fogadjátok el az életet, amelyet ajándékba kaptok attól, aki a saját életéről lemondott már értetek. Mondjátok le a mulandóról és fogadjátok el az örökkévalót.

Végezetül hadd kívánjam nektek a zsoltaórossal: „Érezzétek és lássátok, hogy jó az Úr. Boldog az az ember, aki őbenne bízik!” Ámen.

Temetési igehirdetés

Péntek Márton
Kolozsvár-Szamosfalva

Emlékezzél meg rólam!

Alapige: Zsoltárok 89,48–49

Gyászoló testvéreim, végtisztességet tévő gyülekezet!

A zsoldár írója azért imádkozik, hogy Isten emlékezzék meg róla. Érzi, hogy szükség van Istenre; arra, hogy ne feledkezzen el róla és az ő népéről sem. Aggódik nemcsak magáért, hanem az ő népéért is, mert közösséget vállalt vele; tudja, hogy jaj annak az embernek, akiről elfeledkezik Isten. Ezt szeretné elkerülni – azzal a hittel szeretne tovább élni, hogy Isten gondot visel róla és az övéiről.

Emlékezzél meg rólam, mily rövid az élet! Rövid – Isten és ember viszonylatában valóban az, hisz Isten örök, s az ember ma van, s holnap már elmúlik. Jákób maga is így panaszkodik: ... kevesek és nyomorúságosak voltak az én éltem esztendeinek napjai.

Mindezt elmondhatjuk elhunyt szerettetek esetében is: kevesek voltak az ő élete esztendeinek napjai – csupán 47 év. Kevesek, de annál nyomorúságosabbak. Az élet rövidségének, gyorsan tovatűnő voltának az érzése különösen a koporsó mellett nehezedik ránk. A zsoldáros szerint ugyan az ember életének ideje 70–80 esztendő, de öneki ez nem adatott meg. Az ő élete ennél sokkal rövidebbre volt kiszabva. Erre mi azt mondjuk, hogy kevés. Igen: megélni rövid volt, de átszenvedni végtelennek tűnt.

A Szentírás az életet rövidsége miatt a lehelethez hasonlítja; az álomhoz, a fűhöz: olyan, mint a fű, amely reggel sarjad, virágozik, de estére elhervad és megszárad – ilyen volt az övé is! Pedig élni szeretett volna, meggyógyulni és élni, mint annyian mások. Ez azonban nem adatott meg neki, Isten másképpen döntött felőle.

Az élet az Isten által kiszabott ideig tart – s nála a kiszabott esztendők már elteltek, még akkor is, ha mi azt mondjuk: csak ennyi? Igen, az ő földi élete ennyi volt Isten rendelése alapján; és nekünk nem áll módunkban megnyújtani a földi élet határát. Életünket Isten adja, az Ő tulajdona, és akkor kéri vissza, amikor azt jónak látja. Mi Isten végzésére csak azt mondhatjuk: „Legyen meg a Te akarod!”

Emlékezzél meg rólam, mert az élet nehéz! A zsoldáríró ezt már megtapasztalta. Nehéz, mert tele van gonddal, szenvedéssel, betegséggel. A nehézségben egyedüli reménysege az, hogy Isten nem hagyja el. Ebben a bizodalomban szeretne megerősödni, megújulni.

Koporsóban nyugvó testvérünk is tudta azt, hogy az élet nehéz. Éveken keresztül érezte, hogy a mi esztendeinknek nagyobb része nyomorúság és fáradtság: olyan betegsége volt, amely megakadályozta a mozgásban. Szomorúan látta, hogy mások boldogan járnak-kelnek, végzik mindennapi dolgaikat, miközben ő ágyhoz van kötve. Tehetetlenségének érzése súlyos teherként nehezedett rá. Igen: az ő életének állandó velejárója volt a szenvedés, melyet hittel és türelemmel hordozott, mert ismerte Pál apostolnak a szavait: „Azért nem csüggedünk; sőt ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra újul; mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk.” (2Kor 4,16–17) Szünetében Krisztusra tekintett, és Attól kapott erőt, aki végigjárta a szenvedés útját, Aki így könyörgött: Atyám, ha akarod, távoztasd el tőlem e pohárt; mindazáltal ne az én akaratom, hanem a tiéd legyen!” (Lk 22,42) És az lett: Isten kiemelte őt szenvedései közül, és magához vette.

Emlékezzél meg rólam, mert az élet elmúló! Ennek tudata hozza felszínre a zsoltáros lelkéből a fájdalmas kiáltást: mit ér az életem, ha ilyen mulandónak teremtetted? Mit ér, ha rövid, nehéz, elmúló? Az elmúlás érzése az Őszövetség emberét is nyugtalanította, mert az elmúlásban az Istentől való elszakítottságot látta: azt, hogy semmivé válik, és nem szolgálhatja Isten dicsőségét.

Így van ez ma is: nem tehetünk egyebet, mint azt, hogy elfogadjuk Isten végzését, mely szerint az élet elmúló – megszárad a fű és elhull a virág, ha az Úrnak szele fuvall rá.

A mulandóság oka a bűn, amelyet Isten számon tart. Számon tartja, de kegyelmével kész elfedezni. Az ember ezt a Krisztus megváltásába rejtett kegyelmet ragadhatja meg akkor, amikor az evangéliumot olvassa, hallgatja, mert egyedül ez jelent megnyugvást számára.

Gyászoló testvéreim! A földi élet egyszer elmúlik – ez a koporsó is erre emlékeztet bennünket. De amíg lehetőségünk van, ragadjuk meg a mulandóságban az örökkévalót: Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Vele legyen közösségünk, Általa, Benne lehet üdvösségünk. Bízunk Őrá a mi életünket, Reá, aki feltámadásával a halált meggyőzte, hogy minket részesévé tehesen az Ő halálával szerzett igazságnak. Őérette, ha megbocsát Isten, az örökélet részesévé tesz, s ily módon a halál csak ideig való elszakadást jelent egymástól.

Isten legyen irgalmas elhunyt testvérünkhöz, fogadja be őt abba a mennyei örökkévaló országba, ahová Krisztus előre ment, hogy helyet készítsen az Övéi számára. Uram, emlékezzél meg róla, amikor eljössz a Te országodban! Ámen.

Hegedűs Loránt

Magyarország

Imádság dr. Antall József temetésén

Magyarországi Református Egyházunk nevében – elhunyt miniszterelnökünk temetésén – mondott imánk alapigéje írva van a János írása szerinti evangélium 5. részének 24. versében: *„Bizony, bizony mondom néktek, aki hallja az én beszédeimet, s aki hisz annak, aki engem elbocsátott örökélete van s nem megy kárhozatra, hanem általmat a halálból az életre.”*

Örökkévaló Atyánk Istenünk!

A Krisztus-ige által Szent Lelked lehel országosan gyászoló gyülekezetekre s mi hát adunk, hogy halál mélyéből örök életed magasságaiba irányítod figyelmünket.

Magasztalunk láthatatlan világtengelyünket újjáteremtésed felé fordító igei hatalmad csodájáért.

Mi csak éietből a halálba mehetünk át mulandó teremtményi önerőnk szerint. Elragadsz minket s olyanok leszünk, mint az álom reggel, – mint a fű, mely hajnalban virágozik és sarjad, de estére elhervad és megszárad. Mégis mindenkéül túlán Tőled tanuljuk a mulandóság számára való munkálkodást, hiszen a mezőnek fűvét, mely ma van és holnap kemencébe vettetik, úgy ruházod, hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül egy. Hát adunk, hogy választott szolgád, elhunyt miniszterelnökünk a történelmi mulandóság szolgálatát örökkévaló színed előtti felelősséggel végezte: töredékességének mélységes tudatában, az „ahogy lehet” kozmikus egyensúlykeresésében, a békesség megtartásának törekvésében, kegyelmed bizonyosságában. S szolgálata alatt legállandóbbnak tűnő ideiglenes megoldások bizonyultak valóban ideiglenesnek, „kéz érintése nélkül aláhulló kőtől” bálványszobrok dőltek össze, magukat a földön örökéletűnek tartó hatalmak aléltak halálba, mint a kimondott szó, amely csendben elenyészik s értelmére sem emlékezünk többé. Mindezt elvégezte az

egyedül örök Szeretet az ő igazsága s szolgálóinak diplomáciája által. S mi ennek nyomán iparkodhatunk a mulandó örökkévalót szerezni, míg átmegyünk az életből a halálba.

Megrendülten éljük át ez imádságos percekben, Istenünk, hogy épp legnagyobb feladatokra elhívott szolgálóid hordoznak külön halálos terheket, mint mulandóságban betöltött örök megbízatásuk keresztjét, hogy „amaz erőnek nagy volta” Tiéd, az „Istené legyen s ne maguktól való!” Hálát adunk azért, hogy ő sohasem gondolta, hogy roppant betegségében végzett szolgálata átmenet a *halálból a halálba*.

– Mert adtad neki a meggyőződést, hogy aki életében meghal, az halálában él. Szüntelen égő áldozatban fénylett, világított, melegített, történelmi erőműves országos rendszert működtetett, – hiszen hitet adó Igét hallott, a Lélek szüntelen lelkesítésére remélt, Krisztust követett. Az ő beszédeit hallotta, hitt a Fiát elbocsátó Atyának, s így: érezte az örökélet, már e földön az övé lett. Élet- és világtengely-fordulással így ment át a *halálból az életbe*. Mert:

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét ámbár napja múlt,
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
Mely megmarad s nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben s térben távozik,
Melyhez tekint fel az utód erénye,
Óhajt, remél hisz és imádkozik.”

S most lélekben térdre és arcra esünk, imádandó Isten, Előtted, azért, mert immár látjuk őt úgy, mint lélekben minden magyarok miniszterelnökét oltári áldozati lángként földről egekbe Hozzád villámosan lángolni fel, egyedül a Krisztus érdeméért. Te azért rendelted ezt így, hogy megvilágosítsa mindazokat, akiknek őrzésére a vártára állított, akikért ő utolsó villámos szikráig égette önmagát. Így földi üdvösségből égi üdvösségbe tért: általment az *életből az életbe*. Hisszük, hogy Hozzád, a mindenható Isten életébe tért, Atyánk,

„ahol a tény előtt
nem fut az epedés,
nem lesz a vágy különb,
mint a teljesedés.”
„Mert ott az ünnepet
új ünnep váltja fel,
örvendezők örök
ünnepe nem fogy el
s nem érik végüket
az ujjongó dalok,
melyeket harsogunk
mink és az angyalok.”

Ezért az örökéletért, mint beteljesedésért dicsőítünk, Istenünk, s kérjük Tőled, övéi- re s mindnyájunkra vigasztalásodat, új életre támasztó örök igei erőidet Jézus Krisztusért, mi Urunkért és Megváltónkért, Szentlelkednek közösségében. Ámen.

(A *Keresztyén Nevelés* c. lap alapján)

Scholz László

„Míg időnk van”

„Most ráérek” – ez ritka szó
és mily hamar elillanó.

Alig kiejted, észbe kapsz:
Jaj, hátra van még ez meg az!

Szavad menten visszavonod:
Találkoztok még itt-amott,

akkor majd megbeszélitek
a dolgot, megvár, most minek?

Ámbár nem tudhatod soha,
találkoztok-e valaha,

a „most”-ból tán „örökre” lesz.
Azért senkit el ne eressz

sebten, megfontolatlanul...
Mindig ráért Krisztus, az Úr.